

Det juridiske fakultetet

Tilbakekall av barns statsborgerskap jf. statsborgerloven § 26

I hvilken grad ivaretas hensynet til barnets beste i saker hvor barn får sitt statsborgerskap tilbakekalt, på grunn av uriktige opplysninger som er avgitt av foreldrene?

Esperance Immaculée Ituze

Liten masteroppgave i Rettsvitenskap JUR-3902 mai 2023

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	1
1.1	Tema og problemstilling	1
1.2	Aktualitet.....	3
1.3	Avgrensninger	5
1.4	Oppgaven videre	6
2	Metode og rettskilder	6
2.1	Innledning.....	6
2.2	Loven.....	7
2.3	Folkerettslige forpliktelser	7
2.3.1	Innledning.....	7
2.3.2	Barnekonvensjonen	8
2.3.3	Uttalelser fra FNs barnekomité	11
2.4	Praksis	13
2.5	Oppsummering	15
3	Hensynet til barnets beste.....	15
3.1	Innledning.....	15
3.2	Grunnloven.....	16
3.3	Barnekonvensjonen	17
3.3.1	Ordlyden.....	18
3.3.2	Bestemmelsen i sin kontekst	20
3.3.3	Supplerende tolkningsmomenter.....	23
3.4	Oppsummering	25
4	Statsborgerloven §26 og hensynet om barnets beste.....	26
4.1	Innledning.....	26
4.2	Kort om erverv av norsk statsborgerskap.....	26
4.3	Tap av statsborgerskap jf. statsborgerloven § 26	28

4.3.1	Tilbakekall av statsborgerskap jf. statsborgerloven § 26 første og annet ledd	29
4.4	Tilbakekall av statsborgerskap jf. § 26 tredje ledd.....	32
4.4.1	Bakgrunn for lovbestemmelsen.....	32
4.4.2	Lovens ordlyd og forarbeid	33
4.5	Statsborgerloven §26 fjerde ledd.....	37
4.6	Hvordan stiller hensynet til barnets beste seg opp mot innvandringsregulerende hensyn?.....	39
4.7	Oppsummering	45
5	Avslutning	46
6	Kildeliste	49
6.1	Norske lover og forskrifter	49
6.2	Internasjonale rettskilder	50
6.3	Norske rettsavgjørelser.....	51
6.4	Norske lovforarbeider og stortingsmeldinger	51
6.5	Juridisk litteratur	52
6.6	Rapporter.....	52
6.7	Nyhetsaker	54
7	Vedlegg	55

1 Innledning

1.1 Tema og problemstilling

Temaet for denne oppgaven er hensynet til barnets beste i saker om avledet tilbakekall av barns statsborgerskap jf. statsborgerloven¹ (heretter statsborgerloven og stbl.) § 26 tredje og fjerde ledd. Oppgaven berører flere rettsområder, her er statsborgerskapsrett, forvaltningsrett og barnerett de mest sentrale.

Statsborgerloven § 26 gir utlendingsmyndighetene adgang til å tilbakekalle statsborgerskap dersom det blant annet er oppgitt uriktige eller mangelfulle opplysninger i søknaden.

Vurderingen om hvorvidt Utlendingsdirektoratet (heretter UDI) og Utlendingsnemnda (heretter UNE) skal foreta seg et vedtak om tilbakekall, gjøres basert på en lovfestet forholdsmessighetsvurdering. Her skal forholdets alvor vurderes opp mot andre hensyn, såkalte innvandringsregulerende hensyn. Utlendingsmyndighetene er her pålagt en forpliktelse til å gjøre en vurdering om vedtaket er til barnets beste, da dette skal være et av de såkalte «grunnleggende hensynene» i vurderingsfasen.

«Avledet tilbakekall» innebærer at barnet har fått sin rettsposisjon endret på grunn av et vedtak gjort ovenfor foreldrene. Barnets rettslige posisjon er dermed i et direkte avhengighetsforhold med minst en av foreldrene sine. Dersom forelderen får sitt statsborgerskap tilbakekalt pga. feilaktige opplysninger, vil dette kunne ha en rettslig innvirkning på barnets statsborgerskap.

Tilbakekall av statsborgerskap vil for mange anses som et svært inngripende tiltak som berører både voksne og barn som har opprettet dype bånd til samfunnet og Norge.

Det er ulike forhold som kan bidra å opprette slike dype bånd mellom menneske og stat, og statsborgerskap er et av disse momentene. Det er et juridisk begrep som formaliserer det allerede eksisterende båndet mellom staten og enkeltborgeren. I 2021 fikk rundt 40 000 mennesker innvilget søknad om norsk statsborgerskap,² noe som satt en ny nasjonal rekord og

---

¹ Lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven og stbl.)

² Molstad, C. S. (2022). Rekordmange fikk norsk statsborgerskap i 2021 i kjølvannet av ny lov. Statistisk Sentralbyrå (SSB). Hentet 20. januar fra

var et stort hopp fra andre år. Ut av disse 40 000 menneskene, var ca. 9000 barn under 18 år.³ Nesten en av fire statsborgerskap erverves av barn, og det vil være nærliggende å tro at mesteparten av disse barna erverver statsborgerskapet sitt som et ledd av sine foreldre.

Ved erverv av statsborgerskap må personen oppfylle en rekke krav og har dermed allerede fått fotfeste i landet ved at det blant annet foreligger åtte års botid i løpet av de siste 11 årene.⁴ Reglene viser til at du har oppfylt de gjeldende språkkravene om ferdigheter som tilsvarer B1 samt bestått statsborgerprøven.⁵ På tidspunktet for erverv vil man altså være relativt integrert og ha fått opprettet en form for tilknytning til det norske samfunnet.

Dette unike båndet som opprettes mellom stat og borger utløser en rekke rettigheter som er særegne for norske statsborgere; herunder kommer demokratiske rettigheter som stemmerett,⁶ retten til å representere landet⁷ og ikke minst muligheten til å stille til valg. Det opprettes også en plikt for borgeren ovenfor staten, herunder kommer blant annet verneplikten.⁸ Ordlyden «statsborgerskap» har også et personlig preg, da dette markerer at borgeren går fra å være «utlending», og ved enkelte tilfeller også sier i fra seg et annet statsborgerskap, og nå blir borger av den aktuelle staten. Dette sier noe nærmere om personens identitet og hvilket samfunn personen tilhører. Barn som erverver statsborgerskap vil stå i en svært sårbar posisjon, da de etter all sannsynlighet har tilbragt store deler av sine liv i Norge og kan ha en liten identitetsfølelse til en annen kultur eller annet samfunn. Et antall av disse barna har også blitt født i Norge og dermed vært her hele sine liv. De som ikke er født i Norge, men som senere har ervervet statsborgerskap her, vil i mange tilfeller være preget av de ulike inntrykk

---

[https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/overgang-til-norsk-](https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/overgang-til-norsk-statsborgerskap/artikler/rekordmange-fikk-norsk-statsborgerskap-i-2021-i-kjolvannet-av-ny-lov)

[statsborgerskap/artikler/rekordmange-fikk-norsk-statsborgerskap-i-2021-i-kjolvannet-av-ny-lov](https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/overgang-til-norsk-statsborgerskap/artikler/rekordmange-fikk-norsk-statsborgerskap-i-2021-i-kjolvannet-av-ny-lov)

³ Statistisk Sentralbyrå. (2022, 03.05.2022). 04767: Utenlandske statsborgere som har fått norsk statsborgerskap, etter kjønn, alder og tidligere statsborgerskap 1977 - 2021. Hentet 20 januar fra

<https://www.ssb.no/statbank/table/04767/tableViewLayout1/>

⁴Statsborgerloven §7

⁵ Statsborgerloven §§7-8

⁶ Lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven) §2-1

⁷ Innst. O. Nr 86 (2004-2005) om lov om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) punkt 2.1.2

⁸ Bahus, Vegard Bø: statsborgerskap i Store norske leksikon på snl.no. Hentet 1. mars 2023 fra <https://snl.no/statsborgerskap>

de har vært vitne til på vei til Norge. Denne gruppen med barn vil kunne føle en trygghetsfølelse ved å få varig opphold her gjennom statsborgerskapet. Felles er at disse barna vil opparbeide seg en tilknytning til sine lokalsamfunn her i Norge, blant annet gjennom skole og barnehage. Et annet fellestrekk er at disse barna mest sannsynlig ikke erverver statsborgerskapet på selvstendig rettsgrunnlag, men som biperson av sine foreldre – og sitter i et direkte tilknytningsforhold.

Det dukker stadig opp saker om tilbakekall av statsborgerskap hos barn som skaper engasjement hos både befolkningen og politikerne. Dette reiser spørsmål om hvordan utlendingsmyndighetene i saker om tilbakekall av barns statsborgerskap vurderer hensynet til barnets beste opp mot innvandringsregulerende hensyn. Subsidiært reises spørsmålet om det foreligger en strengere lovanvendelse enn det som fremkommer av lovgiverviljen.

1.2 Aktualitet

I de siste årene har det oppstått flere debatter og medieomtaler rundt adgangen til tilbakekall av statsborgerskap. Bakgrunnen for debatten er den såkalte Mahad-saken.⁹ Kjernen i saken er at Mahad Mahamud fikk sitt statsborgerskap tilbakekalt av utlendingsmyndighetene i 2016 etter 17 år i Norge. Utlendingsdirektoratet mente at Mahamud ikke var fra Somalia slik han selv påstod, men fra nabolandet Djibouti. Knappt et år senere kom nyheten om at en familie på 12, med både barn og barnebarn, fikk sine statsborgerskap tilbakekalt etter 27 år i Norge.¹⁰ Begrunnelsen er at UDI mente at besteforeldrene løy om hvor de var fra når de ankom Norge på 1990-tallet. Ettersom at barna, og senere barnebarna, ervervet sine statsborgerskap som bipersoner, fikk de også sine statsborgerskap tilbakekalt. Den sistnevnte saken illustrerte en rettsikkerhetsproblematikk som for mange lenge har vært ukjent; selv etter å ha tilbrakt hele

---

⁹ Helge Carlsen, C. W. (2017). Mahamud tapte statsborgerskapssaken Hentet 4. februar fra <https://www.nrk.no/norge/mahamud-tapte-statsborgerskapssaken-1.13422564>

¹⁰ Olsen, T. (2017). Familie på 12 mister statsborgerskapet etter 27 år i Norge. Hentet 4. februar 2023 fra <https://www.aftenposten.no/norge//zo7Qw/familie-paa-12-mister-statsborgerskapet-etter-27-aar-i-norge>

livet ditt i Norge og med norsk statsborgerskap, kan du motta avledet sanksjoner i form av tilbakekall av statsborgerskap som følge av uriktige opplysninger gitt av foreldrene eller besteforeldrene dine.

Disse sakene ledet i 2019 til at Stortinget vedtok en ny og revidert statsborgerlov §26. På Stortinget ble det i forkant av vedtakelsen av lovendringen debattert en rekke momenter som kunne bidra til å øke rettsikkerheten til denne gruppen mennesker. Dette innebar blant annet innførelse av foreldelsesfrist, frister for saksbehandling, krav om dobbelt statsborgerskap for å forhindre statsløshet, lovfesting av barnets beste, amnesti for å korrigere tidligere feilaktige opplysninger og domstolsprøving. Stortinget ga også anmodning til regjeringen om innføring av domstolsprøving, men dette ble ikke gjennomført pga. blant annet høye kostnader og spørsmål om forlenget saksbehandlingstid.¹¹ Blant forslagene ble det endelig vedtatt at det måtte foretas en forholdsmessighetsvurdering i tilbakekallssaker, samt at barn skal som hovedregel ikke lenger bli rammet av avledet tilbakekall av statsborgerskap, noe lovgiver har begrunnet i hensynet til barnets beste.¹² Det kommer også uttrykkelig frem at hensynet til barnets beste skal være et «grunnleggende hensyn». Det kommer også frem i forarbeidene at i vurderingen må det fremgå elementer av ulike menneskelige hensyn og vektlegging av barnets tilknytning til landet, samt generelt hensynet til barnets beste i henhold til Barnekonvensjonen og Grunnloven. Barnets beste skal videre vurderes opp mot såkalte «innvandringsregulerende hensyn».

Til tross for denne lovendringen, finner man enda eksempler på at barn har fått sine norske statsborgerskap tilbakekalt av utlendingsmyndighetene – til tross for lang botid i landet. Siden 2020 har minst 44 barn fått sine statsborgerskap tilbakekalt av UDI, til tross for at 70% av disse barna hadde bodd i Norge i mer enn fem år.¹³ Tall jeg har fått innhentet fra UDI viser at det i tillegg ble fattet 21 vedtak etter stbl. § 26 tredje ledd i 2022, noe som til sammen utgjør

---

¹¹ Prop.141 L (2018–2019) Endringer i statsborgerloven mv. (tilbakekall av statsborgerskap på grunn av uriktige opplysninger mv.) punkt 9.4

¹² Prop.141 L (2018–2019) Statsborgerloven, lovendr. side 16 og 32

¹³ Jensen, I. (2022). UDI fratok søsken statsborgerskap etter at foreldre sendte dem på språkreise. TV2. Hentet januar 2023 fra <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/udi-fratok-sosken-statsborgerskap-etter-at-foreldre-sendte-dem-pa-sprakreise/14526316/>

69 vedtak totalt siden lovendringen.¹⁴ Til sammenligning fikk bare 27 barn tilbakekalt sine statsborgerskap i perioden 2010 til 2017, før lovendringen.¹⁵

Disse sakene har bidratt til en økt usikkerhet blant barn og barnebarn med utenlandskfødte foreldre og besteforeldre, til tross for at de selv er født og oppvokst i Norge, og begrenser muligheten til å forutberegne egen og familiens rettslige stilling. Det gir også en følelse av midlertidighet, til tross for at man har tilbragt enten hele eller store deler av livet sitt i Norge. Dette medfører en form for lovlig arvesynd, hvor disse nordmennene blir annengrads borgere som til enhver tid kan få sine statsborgerskap tilbaketrasket og på sikt bli straffet for foreldre og besteforeldre sine opplysninger.

Basert på dette er problemstillingen for oppgaven følgende:

I hvilken grad ivaretas hensynet til barnets beste i saker hvor barn får sitt statsborgerskap tilbakekalt, på grunn av uriktige opplysninger som er avgitt av foreldrene?

1.3 Avgrensninger

Oppgaven avgrenses til å gjelde tilbakekall av statsborgerskap hvor søkeren har avgitt uriktige opplysninger jf. stbl. § 26. Det avgrenses her mot de andre tapsreglene som fremkommer i stbl. § 26 a (tap pga. straffbare forhold) og § 26 b (tap av hensyn til grunnleggende interesser), samt § 24 (tap ved fravær fra riket) og § 25 (tap etter søknad).

Oppgaven vil videre sette søkelys på å omhandle de tilbakekallssaker hvor barna har ervervet statsborgerskapet på et *uselvstendig* grunnlag og som et ledd av sine foreldre og besteforeldre, og har dermed oppfylt ervervsreglene som fremkommer i stbl. § 17 jf. § 7 for bipersoner. Det avgrenses altså mot de tilbakekallssaker hvor barna har ervervet på selvstendig grunnlag etter stbl. § 11 jf. §7.

---

¹⁴ E-post fra Peter Akre (seniorrådgiver i UDI) (mottatt 13.03.2023)

¹⁵ Jensen, I. (2022)

1.4 Oppgaven videre

I den videre fremstillingen starter jeg med en redegjørelse av metoden som er gjeldende for fremstillingen, samt merknader til rettskildebildet (kapittel 2). Etter en nærmere analyse av hensynet til barnets beste slik det kommer til uttrykk i Grunnloven og Barnekonvensjonen (kapittel 3), vil avhandlingen omfatte først en kort redegjørelse av ervervsreglene for bipersoner etter bestemmelsene i stbl. §17 og §7 (kapittel 4). Videre skal det gjøres en kort redegjørelse av de generelle tapsreglene, og dernest en mer spesifikk tolkning av tapsreglene som omhandler barn og videre en drøftelse opp mot oppgavens kjerne og gjeldende problemstilling (kapittel 4). Oppgaven avsluttes med avsluttende betraktninger (kapittel 5).

2 Metode og rettskilder

2.1 Innledning

Målet med oppgaven er å vurdere i hvilken grad hensynet til barnets beste stiller seg i de sakene hvor barn som bipersoner får sine statsborgerskap tilbakekalt. Hensynet til barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i enhver sak som berører barn. Dette kommer i utgangspunktet av de folkerettslige forpliktelsene Norge har som følge av FNs barnekonvensjon.¹⁶ Folkerettslige avtaler må tolkes i henhold til de folkerettslige tolkningsprinsippene som fremkommer av Wien-konvensjonen. På en annen side er statsborgerloven en del av særnorsk lovgivning og skal tolkes etter norsk rettskildelære, derimot skal man legge til grunn de tolkningsresultatene som best samsvarer med de folkerettslige forpliktelsene.

---

¹⁶ FNs konvensjon om barnets rettigheter av 20. november 1989 (heretter barnekonvensjonen, eller BK.) Har her tatt i bruk versjonene som fremkommer i menneskerettsloven på Lovdata sine nettsider. Dette gjelder vedlegg 7 (engelsk) og vedlegg 8 (norsk oversettelse)

I dette kapittelet skal jeg redegjøre for rettskildebildet og metodeutfordringene som kan oppstå i tolkningen av internasjonal rett.

2.2 Loven

For å redegjøre for den materielle delen av oppgaven tas det utgangspunkt i statsborgerloven. Statsborgerloven oppstiller reglene for både ervervelse og tap av statsborgerskap, jf. § 1 første ledd. Utgangspunktet for tilbakekall fremkommer i lovens § 26. Statsborgerloven § 3 uttrykker at «loven gjelder med de begrensninger som følger av overenskomster med andre stater og folkeretten for øvrig.». Statsborgerloven er dermed preget av sektormonisme som videre åpner for anvendelse av all relevant folkerettslige forpliktelse innenfor dette lovområdet.

I redegjørelsen av den materielle delen av jussen, vil det naturligvis være nødvendig å her supplere lovtolkningen med lovens forarbeider og forskrifter, slik det kommer av norsk tolkningslære. For en nærmere redegjørelse av de gjeldende reglene har det også vært nødvendig å gjøre en analogisk tolkning av relevante regler i utlendingsloven, samt å se stbl. § 26 i lys av forvaltningsloven.

Offentlige utredninger, innstillinger til Stortinget og rundskriv vil også være relevante for å nærmere redegjøre for hva lovgiverviljen har og disse vil brukes som støtteargument i vurderingen av hvordan hensynet til barnets beste stiller seg.

2.3 Folkerettslige forpliktelser

2.3.1 Innledning

Barnekonvensjonen (heretter BK) er gjeldende som norsk lov, jf. menneskerettsloven § 2 første ledd nr.4.¹⁷ Som nevnt i punkt 2.1. fremkommer det videre i lovens § 3 at loven skal tolkes i samsvar med folkeretten. Ved eventuell motstrid mellom statsborgerloven og de

---

¹⁷ Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (heretter menneskerettsloven og mrl.)

folkerettslige forpliktelsene Norge står ovenfor skal folkeretten gå foran. Ifølge forarbeidene gjelder dette både bi- og multilaterale avtaler, samt sedvanerett, og vil også gjelde konvensjoner og alminnelige rettsprinsipper som statene sammen har anerkjent.¹⁸ Dette går i tråd med forrangsregelen som kommer av menneskerettsloven § 3. De folkerettslige reglene bidrar på sikt å forsterke borgernes rettslige stilling, da disse er med på å sikre at statene oppfyller sine menneskerettslige forpliktelser overfor konvensjonen og borgerne.

I henhold til denne oppgaven vil Norges folkerettslige forpliktelser som fremkommer gjennom Barnekonvensjonen være mest sentral. Det er først og fremst hensynet til barnets beste i artikkel 3 nr. 1. som er av betydning.

2.3.2 Barnekonvensjonen

Barnekonvensjonen trådte i kraft i 1990 og ble ratifisert av Norge januar det påfølgende året. Konvensjonen er inkorporert i menneskerettsloven § 2, og skal derfor ved motstrid ved annen lovgivning ha forrang jf. § 3, slik det er nevnt i punkt 2.3.1. Avtalen er dermed en del av norsk rett. Konvensjonen tar på sikte å ivareta barns rettigheter, og har både et generelt og særegent preg. I den sammenhengen har det blitt tillagt protokoller som blant annet ivaretar barns rettigheter i væpnede konflikter og de situasjoner hvor barn er utsatt for prostitusjon.¹⁹

Barnekonvensjonen må tolkes i henhold til de alminnelige tolkningsprinsipper som er nedfelt i Wien-konvensjonen om traktatretten artikkelene 31 til 33.²⁰ Dette kommer av folkerettslig sedvane. I henhold til denne oppgaven er det hovedregelen om traktatstolkning i artikkel 31

---

¹⁸ Ot.prp.nr.41 (2004–2005) Om lov om norsk statsborgerskap (statsborgerloven), side 217

¹⁹ Valgfri protokoll 25. mai 2000 om barn i væpnet konflikt og valgfri protokoll 25. mai 2000 om salg av barn, barneprostitusjon og barnepornografi

²⁰ Vienna Convention on the Law of Treaties

og artikkel 32 om supplerende tolkningsmomenter som skal anvendes.²¹ Artikkel 33 om flerspråklige traktater vil ikke være av relevans her.

Wien-konvensjonen artikkel 31 første avsnitt lyder:

*“A treaty shall be interpreted in **good faith** in accordance with the **ordinary meaning** to be given to the terms of the treaty in their **context** and in the light of its **object and purpose**.”* (Min utheving av de relevante momentane)

Momentet om «Good faith» oversettes på norsk til «god tro». Prinsippet innebærer at tolkningen skal være lojal mot traktaten, og at dens formål og innhold skal respekteres og fremmes.²² Her skal rettsanvender velge det tolkningsresultatet som best harmoniserer med det gitte formålet til konvensjonen, slikt at intensjonen blir realisert. I enkelte tilfeller vil dette føre til at en ordlydsfortolkning må sees bort i fra da dette kan gi et urimelig resultat som går bort i fra traktatens formål.²³

Videre skal en tolke konvensjonen etter dens «ordinary meaning». Dette oversettes på norsk til å gjelde «naturlig språklig forståelse», slik vi også kjenner igjen fra egen rettskildelære. Det gjøres gjeldende her at tolkningen skal gjøres ut ifra hva som er rimelig, samt naturlig, å forstå utfra ordlyden. Dette fremmer en objektiv ordlydsfortolkning, og siler dermed ut eventuelle subjektive formeninger som kan medføre til uenigheter i tolkningsprosessen.

Konvensjonens («object and purpose») skal også komme til anvendelse. Dette gjelder konvensjonens direkte formål, og tolkningsprinsippet går hånd i hånd med effektivitetsprinsippet, da man velger det tolkningsbidraget som mest effektivt fremmer formålet²⁴.

---

²¹ Müller, A. (2017). En kort innføring i folkerettslig traktattolkning. *Jussens Venner*, 52(4), 222-259. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-3126-2017-04-02>

²² Morten Ruud, Geir Ulfstein (2018). *Innføring i folkerett* (5 utgave), side 95; Donau-saken fra 1997 (Den internasjonale FN domstolen)

²³ Müller, A. (2017) punkt 3.5.: God tro

²⁴ Øyen, Ø. D. (2022). *Lærebok i utlendingsrett*, universitetsforlaget. Side 19.

I de tilfeller hvor ordlyden er vag og kan være flertydig og føre til ulike tolkningsresultater, må det ses hen til traktatens innhold for å avgjøre hvilket resultat som er relevant. Dette skjer når tolkningen gjøres i lys av konvensjonens kontekst («in their context»). Artikkel 31 andre og tredje ledd supplerer en liste momenter som kan bidra til å finne konteksten av konvensjonen. Først og fremst skal traktatens «tekst» samt dens «fortale, vedlegg og tilleggsprotokoller («text, preamble and annexes») vurderes og være av betydning for tolkningen. Fortalen kan bidra til å avgi mer kontekst, samt avklaring på hvorfor konvensjonen i det hele tatt er utarbeidet og hva som er dens formål.

Annen lovtekst fra samme traktat kan også bidra til å gi supplerende tolkningsbidrag, da de kan henge sammen med den gjeldende traktatsbestemmelsen.²⁵

Annet ledd stiller opp to tilleggsmomenter. Først og fremst er det hvorvidt det foreligger andre avtaler mellom partene som er relaterte til hovedtraktaten. Dersom dette foreligger, kan disse avtalene bidra til tolkningen. I bokstav b) henvises det til «instruments» som er fra en eller fler av traktatspartene. Disse kan begge gi nærmere uttrykk for hva partene har ment og hvordan forståelse de har av traktatsbestemmelsene. I bestemmelsens tredje ledd kommer det en ytterligere forlengelse av konteksttolkningen. Dette vil være eventuelle avtaler mellom partene om hvordan avtalen skal tolkes, enhver relevant praksis fra medlemsstatene som angår traktaten og enhver relevante folkerettslige regler som kan være av betydning for bestemmelsen og tolkningen.

I artikkel 32²⁶ fremkommer det supplerende tolkningsmomenter som fungerer som tilføyende ledd i tolkningsprosessen. Disse tolkningsmomentene inkluderer traktatens forarbeid

---

²⁵Ordlyden i Wien-konvensjonen artikkel 31 (3): "There shall be taken into account, together with the context:

(a) Any subsequent agreement between the parties regarding the interpretation of the treaty or the application of its provisions;

(b) Any subsequent practice in the application of the treaty which establishes the agreement of the parties regarding its interpretation;

(c) Any relevant rules of international law applicable in the relations between the parties."

²⁶ Ordlyden i Wien-konvensjonen artikkel 32 er: Recourse may be had to supplementary means of interpretation, including the **preparatory work** of the treaty and the **circumstances of its conclusion**, in order to **confirm** the meaning resulting from the application of article 31, or to determine the meaning when the interpretation according to article 31:

(a) leaves the meaning ambiguous or obscure; or

(«preparatory work of the treaty»), samt dens forhistorie («circumstances of its conclusion»). Disse forarbeidene kan inkludere de ulike dokumentene som har blitt utarbeidet av statene ved utarbeidelse av traktaten, deriblant uttalelser fra statene og ulike traktatsutkast.²⁷

Tolkningsmomentene som kommer av Wien-konvensjonen er altså “Good faith”, “ordinary meaning”, “context” og “object and purpose”. Den norske forvaltningen, herunder de norske utlendingsmyndighetene, står altså ikke fritt til å tolke barnekonvensjonen etter tradisjonell norsk rettskildelære, og må holde seg til de tolkningsprinsippene som fremkommer av Wien-konvensjonen. Videre gjenspeiler statsborgerloven § 26 fjerde ledd ordlyden i BK artikkel 3 nr.1. og vil utgjøre en viktig kilde for oppgaven.

2.3.3 Uttalelser fra FNs barnekomité

FNs barnekomité er barnekonvensjonens håndhevingsorgan jf. artikkel 43 nr. 8²⁸, og gir generelle kommentarer («general comments») om hvordan konvensjonen skal tolkes og gir videre besvarelse på andre viktige spørsmål som oppstår i tilknytning til konvensjonen. Arbeidsoppgavene til barnekomiteen omfatter også å overvåke at statene oppfyller sine forpliktelser som de har avtalt gjennom konvensjonen, samt behandle spørsmål om staters konvensjonsbrudd. Komiteen kommer også med anbefalinger til landene om hvordan de kan forbedre barnas rettslige stilling, uavhengig om det foreligger direkte konvensjonsbrudd. Norge har ikke anerkjent denne klageordningen²⁹, men ettersom at deres praksis er i en viss grad rettsskapende vil det kunne være relevant for tolkningen av Barnekonvensjonen innenfor et norsk rettssystem.³⁰ Videre vil barnekomiteen som håndhevingsorganet for barnekonvensjonen, samt at konvensjonen har folkerettslig forrang vil uttalelsene til

---

(b) leads to a result which is manifestly absurd or unreasonable.

²⁷ Müller, A. (2017) punkt 5: Supplerende tolkningsmomenter

²⁸ Barnekonvensjonen (1990)

²⁹ Blaker Strand, Vibeke: Barnekonvensjonen i Store norske leksikon på snl.no. Hentet mars 2023 fra <https://snl.no/Barnekonvensjonen>

³⁰ dr. juris Arnfinn Bårdsen. (2016). Barnekonvensjonen i Høyesteretts praksis.

<https://www.domstol.no/globalassets/upload/hret/artikler-og-foredrag/barnerettsdagen-2016.pdf> side 4

barnekomiteen gi en såkalt autorativ veiledning om hvordan tolkningen av konvensjonen skal gjøres.³¹

Komiteen sitter på en unik form for kompetanse og innsikt på barnerettensområde, noe som bygger opp på deres autoritet og styrker deres stilling til å gi tolkningsbidrag. Høyesterett har i saker som angår barn tillagt stor vekt til Barnekomiteens generelle kommentarer om barnets beste³², herunder General Comment No. 14 (2013) som skal drøftes nærmere i kapittel 3.3. Til tross for at kommentarene i seg selv ikke er rettslig bindende har Høyesterett kommet frem til at disse kommentarene fortsatt kan være av relevans i fortolkningen av barnekonvensjonsteksten, og gi nødvendige tolkningsbidrag.³³ Førstevoterende dommer Utgård henviser slikt i RT-2015-1388-P:³⁴

«Det avgjørende vil likevel være hvor klart den må anses å gi uttrykk for overvåkingsorganenes forståelse av partenes forpliktelser etter konvensjonene. Særlig må man vurdere om uttalelsen må ses som en tolkingsuttalelse, eller mer som en tilråding om optimal praksis på konvensjonens område. Dernest må man vurdere om uttalelsen passer på det aktuelle faktum og rettsområde. Dette siste er av særlig betydning ved generelle uttalelser som ikke er knyttet til enkeltsaker eller landrapporter, og som derfor ikke har vært gjenstand for dialog mellom komiteén og den berørte staten»

Andrevoterende dommer Bergsjø gjør det på sin side gjeldende at barnekomiteens generelle kommentarer «bør tillegges vekt ved konvensjonstolkningen og må sees i sammenheng med at kommentarene bygger på komiteens samlede erfaring».³⁵ I denne saken foretok Høyesterett

---

³¹ dr. juris Jens Edvin A. Skoghøy. (2016). Hvilken betydning har uttalelser av FNs menneskerettskomité og FNs barnekomité som rettskilder? Hentet februar fra <https://www.domstol.no/globalassets/upload/hret/artikler-og-foredrag/betydningen-av-uttalelser-av-menneskeretts--og-barnekomiteen---foredrag.pdf>, side 7

³² HR-2020-661-S

³³ HR-2019-2301-A avsnitt 78 med henvisning til RT-2015-1388 avsnitt 150-152. Dette er også ilagt vekt i HR-2016-2592-A avsnitt 57

³⁴ RT-2015-1388-P avsnitt 151 – 152 med henvisning til RT-2009-1261

³⁵RT-2015-1388-P Avsnitt 272

seg en vurdering om UNE hadde foretatt seg en korrekt lovanvendelse av utlendingsloven § 28 tredje ledd, jf. barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1. Disse uttalelsene er derfor i en direkte korrelasjon om barnekomiteens uttalelser om hensynet til barnets beste.

I forarbeidene til statsborgerloven blir også Barnekomiteen og dens generelle kommentar nr. 14 særskilt nevnt i behandlingen av barnets beste.³⁶ Dette gir en indikasjon på at lovgiver selv mener at barnekomiteens kommentarer på dette området er relevant i tolkningen av hensynet til barnets beste i forbindelse med statsborgerloven, selv om Norge ikke er rettslig bundet til å anvende kommentarene som tolkningsbidrag.

2.4 Praksis

Det er svært begrenset med domstolpraksis som er truffet etter statsborgerloven § 26 om tilbakekall av statsborgerskap.

Etter stbl. § 26 «kan» forvaltningen tilbakekalle statsborgerskap. Regelen beror altså på et fritt forvaltningsrettslig skjønn, hvor det foreligger rettslige begrensinger på domstolens adgang til å overprøve dette. Denne forståelsen kommer også til uttrykk i forarbeidene³⁷; «Domstolene har begrenset adgang til å prøve forvaltningens frie skjønn. Skjønnen betegnes som fritt, fordi det helt anses som unntatt fra domstolskontroll». Domstolen har bare prøvingsadgang dersom det foreligger myndighetsbruk, feil rettsanvendelse eller saksbehandlingsfeil³⁸. I saker hvor det skal foretas en vurdering av barnets beste foreligger det utvidet prøvingsrett om forvaltningen har foretatt seg korrekt anvendelse av loven, men ikke den konkrete interesseavveiningen av de ulike hensynene opp mot hverandre³⁹. At det foreligger begrenset antall med domstolpraksis, er en av konsekvensene av domstolens begrensede prøvingsrett.

---

³⁶ Prop.141 L (2018–2019) Statsborgerloven, lovendr. Side 15

³⁷ Prop.141 L (2018–2019) Statsborgerloven, lovendr.: 3.3 Domstolens overprøving og forvaltningens frie skjønn

³⁸ Prop.141 L (2018–2019) Statsborgerloven, lovendr.: 8.2.3 Departementets vurdering

³⁹ Plenumsdom RT-2012-1985 avsnitt 148 - 149

Domstolpraksis, spesielt fra Høyesterett og i en mindre grad fra underrettene, kan gi tolkningsbidrag om hva som er gjeldende rett og hvordan loven skal forstås. I de tilfeller hvor det har vært nødvendig å vende seg til underrettspraksis har det kun blitt brukt som støtteargumentasjon der hvor det er mulig å trekke noen rettssetninger. Det er utlendingsforvaltningen, UNE og UDI, som fatter avgjørelser på dette rettsområdet. I førsteomgang er det UDI som starter med sakene, og dersom det blir vedtatt tilbakekall kan sakene bli påanket til UNE. UNE fungerer som et selvstendig domstollignende organ som kan vedta en endelig avgjørelse i saken⁴⁰. Statsborgerloven må derfor også sees i lys av reglene som fremkommer i forvaltningsloven⁴¹.

Til tross for at UNE er underlagt Justisdepartementet kan ikke departementet instruere nemda om avgjørelser i enkeltsaker eller hvordan de skal tolke loven jf. utlendingsloven § 76 annet ledd. Dette er for å sikre at utlendingsnemnda ikke blir påvirket i stor grad av den gjeldende regjeringen, og skal sikre deres uavhengighet. Eneste mulighet for å få en ny behandling i saken vil være å ta saken videre til sivilombudet eller til domstolen for å få UNE sitt vedtak ugyldiggjort. Dersom det tas til sivilombudet, er ikke UNE rettslig bundet til å etterfølge deres anbefaling om endring av vedtaket.⁴²

Det er som nevnt utlendingsforvaltningen som vedtar avgjørelser på dette området. Forvaltningspraksis er unntatt fra offentligheten og svært krevende å få tak i. Praksisdatabasen til UNE viser til anonymiserte sammendrag av disse vedtakene, og vil dermed ikke gi et helhetlig bilde av hvordan denne vurderingen fattes i henhold til BK artikkel 3 nr. 1 opp mot andre hensyn. Selv om det ikke kan gis et helhetlig bilde på hvordan vurderingen gjøres, vil det derimot kunne gi en viss antydning. Her vil stornemdsavgjørelsene skape presedens og si noe om det gjeldende rettsbildet. Sakene som senere har ankommet domstolen er forankret i disse enkeltvedtakene fra forvaltningen. Enkeltvedtak fra

---

⁴⁰ Øyen, Ø. D. (2022). side 28

⁴¹ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (heretter forvaltningsloven eller fvl.)

⁴² Øyen, Ø. D. (2022). Side 319

forvaltningen vil ha større rettskildeverdi her, enn på andre rettsområder, mye pga. domstolens begrensede prøvningsrett.⁴³

Praksisnotater, rundskriv, instruksjer fra både Justisdepartementet, UNE og UDI vil være av stor relevans da disse gir uttrykk for hva som konkret er gjeldende forvaltningspraksis. Disse vil videre si noe om hvordan utlendingsmyndighetene fatter vedtak, og hvilke hensyn de vurderer opp mot hverandre. I september 2022 utsendte Utlendingsnemnda en praksisbeskrivelse om tilbakekall av statsborgerskap. Denne praksisbeskrivelsen vil bidra til å gi en pekepinn på hvordan UNE fatter enkeltvedtak i det angitte området, og er utarbeidet av nemda selv.

2.5 Oppsummering

Barnekonvensjonen er gjeldende som norsk rett og skal tolkes i samsvar med Wien-traktaten. “Good faith”, “ordinary meaning”, “context” og “object and purpose” er de tolkningsprinsippene som trekkes ut av traktaten som nødvendige for tolkningen av folkerettslige avtaler. FNs barnekomité er barnekonvensjonens håndhevingsorgan og har i den forbindelse utgitt flere generelle kommentarer som Høyesterett har ilagt stor vekt som rettskilde og tolkningsbidrag, spesielt i forbindelse med hensynet til barnets beste. Videre vil utlendingsmyndighetenes uttalelser i praksisnotater, rundskriv og instruksjer være nødvendige i vurderingen av hvordan hensynet til barnets beste stiller seg, da disse illustrerer hva som er gjeldende forvaltningspraksis.

3 Hensynet til barnets beste

3.1 Innledning

---

⁴³ Ibid. side 32

Hensynet til barnets beste er rettslig grunnet i ulike bestemmelser, herunder gjennom de folkerettslige forpliktelsene som fremkommer i Barnekonvensjonen, samt i særnorsk lovgivning i Grunnloven § 104 annet ledd og statsborgerloven § 26 tredje og fjerde ledd. I det følgende skal jeg først og fremst kort redegjøre for hensynet til barnets beste i henhold til Grunnloven §104, og deretter en tolkning av BK art. 3.

Hensynet til barnets beste som et av fire grunnleggende verdier i Barnekonvensjonen⁴⁴, og her skal det gjøres en tolkning av bestemmelsen sett opp mot Wien-konvensjonen. Til tross for at barnets beste slik det kommer til uttrykk i BK art. 3. er generelt utformet, vil det her gjøres en konkret tolkning som er spesifikt knyttet opp mot temaet, kontra en generell tolkning av hensynet. Denne avgrensningen gjøres på grunn av oppgavens tema, samt begrensninger i antall ord.

Fokuset her vil være på barns rettslige stilling etter disse bestemmelsene.

3.2 Grunnloven

Prinsippet om barnets beste er først og fremst eksplisitt nedfelt i Grunnloven § 104 i bestemmelsens annet ledd; «ved handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn». Det kommer til uttrykk i forarbeidene⁴⁵ at utformingen av § 104 annet ledd er gjort etter bestemmelsen som fremkommer i barnekonvensjonen, og at bestemmelsen skal tolkes i henhold til dens forbilder. Ordlyden tilsvarer altså det som fremkommer av BK art. 3, i tillegg til at det også samsvarer med stbl. §26 (4).

Ordlyden «grunnleggende hensyn» viser til at barnets beste er et av flere hensyn som brukes ved lovanvendelsen i saker som gjelder barn. Prinsippet skal altså være av betydning og et av de primære hensynene i vurderinger i saker som omhandler barn, men får ikke direkte forrang

---

⁴⁴ Barnekomiteen. (2009). Generell kommentar nr. 12: barns rett til å bli hørt. Hentet februar fra <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/barnets-rettigheter/generell-kommentar-12.pdf> side 5

⁴⁵ Dok.nr.16 (2011–2012) Rapport fra Menneskerettighetsutvalget om menneskerettigheter i Grunnloven side 192

ovenfor andre prinsipper som muligens stiller sterkt.⁴⁶ På utlendingsrettsområde vil dette hensynet ofte vurderes opp mot innvandreregulerende hensyn.

Bestemmelsen ble innlemmet i den såkalte menneskerettighetsrevisjonen av Grunnloven i 2014, men det er mulig å finne spor av dette kravet i både rettspraksis og innenfor både norsk lovgivning og diverse folkerettslige forpliktelser som omfatter barn. Selv om BK art. 3. nr.1 skal stå sterkt i norsk rett, gir grunnlovsinnlemmingen barn et såkalt konstitusjonelt vern, og har på sikte å styrke deres rettsvern innenfor norsk rett. Det konstitusjonelle vernet kommer av Lex superior-prinsippet, som innebærer at ved motstrid skal bestemmelsen som fremkommer av Grunnloven stå sterkest.

Grunnlovfesting av denne rettigheten er videre en illustrasjon av de verdier, hensyn og prinsipper vi som et samfunn ønsker å ivareta for våre borgere, og spesielt våre barn.

3.3 Barnekonvensjonen

Barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1 gir hensynet til barnets beste et internasjonalt og folkerettslig vern. Det heter i konvensjonen:

«Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.»⁴⁷ (norsk oversettelse).

Som vist i kapittel 2.3.2 skal barnekonvensjonen tolkes i tråd med Wien-konvensjonen; etter «god tro», i sin kontekst, etter sin ordlyd og i samsvar med konvensjonens formål.

---

⁴⁶ Innst.186 S (2013–2014) Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om grunnlovsforslag fra Per-Kristian Foss m.fl. 31

⁴⁷ Original versjon: «In all actions concerning children, whether undertaken by public or private social welfare institutions, courts of law, administrative authorities or legislative bodies, the best interests of the child shall be a primary consideration.»

3.3.1 Ordlyden

Artikkel 3 tar utgangspunkt i begrepet «ved alle handlinger» («in all actions»). Bruken av dette åpnet opp for et bredt anvendelsesområde som kan lede til et vidt tolkningsresultat. En naturlig språklig forståelse taler for at dette området dekker enhver form for tiltak og avgjørelser som berører et barn. Dette må forstås som å gjelde vedtak, både enkeltvedtak som for eksempel om tilbakekall av statsborgerskap og lovvedtak⁴⁸, rettslige avgjørelser og samtaler hos for eksempel barnevern. Det er altså et svært vidt område å dekke.

Disse handlingene skal så «berøre[r] barn» («concerning children»). Ordlyden er en videre bekreftelse av tolkningen ovenfor. Det må her forstås slikt at handlingen som begås, skal på sett og vis involvere et barn. Ordlyden er ikke klar om hvorvidt handlingen må være direkte, eller om det holdet å indirekte involvere et barn. Det må derimot kunne legges til grunn at dette kan anvendes i saker som kan ha betydning for barn selv om det ikke er direkte, eksempelvis når det skal gjøres vedtak i saker som angår foreldrene eller søsken til et barn.

Det følger så både barnekonvensjonen og norsk rett at «barn» defineres som mennesker under myndighetsalder, altså 18 år, og ordlyden må forstås med de begrensningene. Videre bruker den originale ordlyden betegnelsen «children», altså barn i flertall på engelsk, noe som peker i retningen av at bestemmelsen tar på sikte å beskytte barn som et kollektiv, samt barn som individer, da den ikke begrenser seg til å gjelde kun på individnivå. Dette støtter opp mot at handlingene det gjelder kan gjelde både enkeltvedtak som rammer på individnivå, og lovvedtak som rammer barn som en gruppe.

Det understrekes videre en rekke grupper som har plikt til å ta hensyn til barnets beste; «offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative

myndigheter eller lovgivende organer» («whether undertaken by public or private social welfare institutions, courts of law, administrative authorities or legislative bodies»). Det er i utgangspunktet stater som er heftet forpliktelse av slike mellomstatlige konvensjoner.

---

⁴⁸ Larsen, K. B. (u.d.). Praktisk bruk av barnekonvensjonen. Statsforvalteren.

<https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-agder/dokument-agder/barnehage-og-opplaring/2019/fm-agder---praktisk-bruk-av-bk---feb.-19.pdf>

Ordlyden i bestemmelsen åpner derimot for at også private organisasjoner som arbeider med saker som angår barn skal heftes. Det vil være nærliggende å tro at staten forplikter seg til å følge opp de resterende gruppene sin praksis og hvorvidt dette ivaretar barnets beste.

«Administrative myndigheter» vil i denne oppgaven være av betydning, da dette i utgangspunktet gjelder forvaltningsmyndighetene, herunder også utlendingsmyndighetene UDI og UNE. Utlendingsmyndighetene forpliktes altså til å utforme vedtak som er i tråd med BK art. 3 nr.1.

Videre understrekes det at ved utføringen av handlinger de overnevnte partene utfører, så «skal barnets beste være et grunnleggende hensyn» («the best interests of the child shall be a primary consideration»). En naturlig språklig forståelse av «skal» taler i retningen for at konvensjonen legger en gjennomføringsplikt ovenfor de overnevnte institusjonene. Dette innebærer at statene forplikter seg til å vektlegge barnets beste i saker som angår barn. Denne forpliktelsen tolkes å være ufravikelig såfremt man har signert konvensjonen. Hva som konkret ligger i ordlyden til «barnets beste» er uklart, og det fremkommer heller ingen sikker definisjon på dette. Ordlyden peker i retningen av at det er barnets interesser som skal stå i sentrum i denne vurderingen. Etersom at barn er en heterogen gruppe individer og dermed vil ha ulike interesser, vil det variere fra sak til sak hva som anses å være til barnets beste.

På dette området må det derfor vurderes konkret i den enkelte sak, og dernest gjøres en oppveining av barnets interesser opp mot de relevante innvandringsregulerende hensynene

Det antas å være de relevante institusjonene, herunder utlendingsmyndighetenes, ansvar å identifisere hva som er akkurat det gjeldende barnets beste. Også i denne bestemmelsen brukes ordlyden «et grunnleggende hensyn». Bruken av «*et*» viser til at dette hensynet ikke trenger å være *det* avgjørende hensyn, men ett av flere hensyn. Ordlyden skal tillegges stor vekt, men må ikke nødvendigvis trumfe andre relevante hensyn.

Oppsummert peker den naturlige språklige forståelsen i den retning at det foreligger en rettslig og ufravikelig forpliktelse hos utlendingsmyndighetene til å gjøre en vurdering av barnets beste. Dette skal gjelde i alle saker som berører barn, herunder også tilbakekall av statsborgerskap hos barn.

3.3.2 Bestemmelsen i sin kontekst

For å se traktaten i sin kontekst er det nødvendig å se til «tekst, fortale og vedlegg» jf. Wienkonvensjonen artikkel 31(2).

Fortalen sier ingenting uttrykkelig om barns forhold til statsborgerskapet. Det kommer derimot frem at fortalen at barn er i en mer sårbar posisjon enn voksne, og har av den grunn et økt behov for «spesielle beskyttelsestiltak (...), herunder egnet lovfestet beskyttelse (...)».⁴⁹ Barn er generelt i en sårbar posisjon på grunn av sin «fysiske og psykiske umodenhet».⁵⁰ Fortalens ordlyd er svært generell, men viser klart at konvensjonspartene har en særskilt forpliktelse til å utøve tiltak som skal ivareta barns rettslige stilling.

I lys av at denne oppgaven er på det utlendingsrettslige området, vil artikkel 7 i barnekonvensjonen være av relevans. Denne artikkelen omfatter «retten til å erverve et statsborgerskap»⁵¹ («the right to acquire a nationality») og barns statsløshet («stateless»). Det blir her anerkjent at alle barn har rett på statsborgerskap, uten noe nærmere konkretisering på hvilket statsborgerskap. Er det statsborgerskap fra landet der barna er født eller er det fra det landet hvor foreldrene opprinnelig er fra? Hvordan dette løses vil være ulikt fra stat til stat, da de ulike konvensjonspartene kan ha ulike regler for hvordan statsborgerskap erverves. Bestemmelsen pålegger statene i annet ledd å sikre retten til ervervelse av statsborgerskap i sine lovgivninger, for å forhindre at barn blir statsløse. Videre uttrykkes det i artikkel 8⁵² et nærmere vern om barns rett på egen identitet, herunder er statsborgerskap uttrykkelig nevnt, og har en direkte sammenheng med artikkel 7. Staten skal «respektere (...) og bevare (...)» barns rett til sitt statsborgerskap.

---

⁴⁹ Barnekonvensjonens fortale, 9. avsnitt

⁵⁰ Barnekonvensjonens fortale 9. avsnitt

⁵¹ Article 7 “1. The child shall be registered immediately after birth and shall have the right from birth to a name, the right to acquire a nationality and, as far as possible, the right to know and be cared for by his or her parents. 2. States Parties shall ensure the implementation of these rights in accordance with their national law and their obligations under the relevant international instruments in this field, in particular where the child would otherwise be stateless.”

⁵² Article 8

1. States Parties undertake to respect the right of the child to preserve his or her identity, including nationality, name and family relations as recognized by law without unlawful interference.

2. Where a child is illegally deprived of some or all of the elements of his or her identity, States Parties shall provide appropriate assistance and protection, with a view to re-establishing speedily his or her identity.

BK art. 12 understreker barns rett til å uttale seg i de saker som berører dem⁵³. Denne rettigheten kommer også til uttrykk gjennom Grunnloven § 104 første ledd, og henger klart sammen med prinsippet om barnets beste. Barnekomiteen sier i sin uttalelse nr. 12 at retten gjelder både barn som individer og i sin helhet. Partene er videre strengt forpliktet gjennom ordlyden «skal garantere» til å sørge for at barna får sin stemme hørt. Denne rettigheten gjelder videre for barn som er «i stand til å danne seg egne synspunkter».

Barnekomiteen uttaler i den forbindelse at det ikke foreligger noen nedre aldersgrense, og dersom barnet har nedsatt funksjonsevne skal partene tilrettelegge for nødvendige kommunikasjonsmidler slikt at barnet får mulighet til å gi uttrykk for sine synspunkter.⁵⁴ Konvensjonspartene skal sørge for at denne plikten oppholdes i «alle forhold som vedrører barnet». Ordlyden er nokså vid, men komiteen ser på dette som en positiv faktor da det istedenfor å begrense heller åpner opp for inkludering av barna – uavhengig av hvilke forhold som ligger til grunn. BK art. 12 nr. 2 uttrykker at denne rettigheten skal gjelde enhver saksbehandling som berører barnet. Dette vil helt klart inkludere også inkludere vedtakene som fattes av utlendingsmyndighetene. Dette peker i retningen av at det vil være naturligvis til barnets beste å kunne uttale seg i saker som angår den selv. Komiteen understreker videre i kommentarens punkt 9 at barn av flyktninger er i en sårbar situasjon, og at det er særdeles viktig at deres meninger om «alle aspekter» ved disse prosedyrene «blir realisert fullt ut».

I sin periodiske rapport uttaler komiteen at Norge kan:

“strengthen the implementation of the child’s right to be heard in asylum and expulsion procedures affecting children, particularly with respect to younger children,

---

⁵³ Article 12

«1. States Parties shall assure to the child who is capable of forming his or her own views the right to express those views freely in all matters affecting the child, the views of the child being given due weight in accordance with the age and maturity of the child.

2. For this purpose, the child shall in particular be provided the opportunity to be heard in any judicial and administrative proceedings affecting the child, either directly, or through a representative or an appropriate body, in a manner consistent with the procedural rules of national law.»

⁵⁴ Konvensjonen om barnets rettigheter: generell kommentar nr. 12 (Barns rett til å bli hørt): Punkt 21

and ensure that children are given the possibility to be heard individually in all instances in all cases affecting them”⁵⁵

Dette er en indikasjon på at Norge, og spesielt utlendingsmyndighetene, har litt å gå på når det kommer til implementering av denne rettigheten, spesielt når det kommer til utlendingsrettslige saker.

I de øvrige bestemmelsene angående statsborgerskap og nasjonalitet kommer det klart til uttrykk at barn aller helst ikke skal miste sitt statsborgerskap, og at statene skal i ytterste grad respektere dette. Til tross for at det ikke gis nærmere veiledning i spørsmålet til barnets beste i tilbakekallsaker og at det naturligvis vil variere fra sak til sak, kan det gi indikasjoner på at det ikke vil være til barnets beste å tilbakekalle dens statsborgerskap. Videre peker disse bestemmelsene dithen at disse barna med uavklar tilknytning til landet er i en særdeles sårbar gruppe. Staten har altså en utvidet forpliktelse ovenfor denne gruppen av barn, nettopp på grunn av deres sårbarhet. Disse barna vil også ha en sterkere interesse av å uttale seg i de saker som vedrører de og ikke minst deres status som norske borgere, da de potensielt sitter ovenfor et livsendrede vedtak. Det kommer fra Barnekomiteen en klar indikasjon på at Norge har et stort forbedringspotensial på akkurat dette området, og at det bør åpnes enda mer opp for at barna blir lyttet til. At barna får tale sin sak kan gi utlendingsmyndighetene mer å gå på i sin vurdering av hva som ligger i akkurat dette barnets beste.

Barnekonvensjonen har ingen formålsbestemmelse. Til tross for at det ikke vil være mulig å gjøre en formålsoverordnet tolkning her, er det heller strengtatt ikke nødvendig da fortalen og de øvrige bestemmelsene ikke sår tvil om hva formålet med barnekonvensjonen er. Denne konvensjonen tar på sikte å sikre barns rettigheter, spesielt hovedprinsippene som blant annet går ut på at barnets beste skal ligge til grunn i vurderinger som angår de.

---

⁵⁵ Barnekomiteen. (2018). Concluding observations on the combined fifth and sixth periodic reports of Norway.

https://www.regjeringen.no/contentassets/87e11af6044b4c45923d2830d2d6b144/concluding-observations-crc_c_nor_co_5-6_31367_e.pdf (side 4)

3.3.3 Supplerende tolkningsmomenter

Barnekomiteen gir som nevnt i punkt 2.3.3 generelle tolkningskommentarer. Til sammen er det blitt gitt 25 generelle kommentarer om tolkningen av enkelte artikler i barnekonvensjonen eller andre viktige spørsmål som gjelder barn. Hensynet til barnets beste blir berørt i generell kommentar nr. 14.⁵⁶

Formålet med denne kommentaren er å «styrke forståelsen og anvendelsen av barns rett til å få vurdert sitt beste og at det gjøres til et grunnleggende hensyn, eller i noen tilfeller, det viktigste hensynet»⁵⁷. I sin juridiske analyse understreker Barnekomiteen at barnets beste skal gjelde ved både direkte og indirekte handlinger som angår mennesker under 18 år både som individer og generelt som en gruppe.⁵⁸ Såkalte «administrative myndigheter» som tar enkeltvedtak for blant annet «asyl, innvandring og tilgang til statsborgerskap» er herunder forpliktet til å «vurderes og styres til det beste for barnet(...)»⁵⁹. Eksempelvis vil utlendingsmyndighetene UDI og UNE være forpliktet til å gjøre en vurdering av hensynet til barnets beste når de foretar seg avgjørelser om hvorvidt statsborgerskap skal tilbakekalles. Hensynet til barnets beste vil være nødvendig å vurdere i saker hvor barnet selv står i fare for å få sitt statsborgerskap tilbakekalt, men også i de sakene hvor det er snakk om foreldre eller søsken og barnet er indirekte involvert.

Når det kommer til hva som ligger i «barnets beste» sier komiteen at dette er noe som må vurderes fra sak til sak, og at det ved enkeltvedtak skal «avgjøres i lys av de konkrete omstendighetene til det aktuelle barnet»⁶⁰. Det stilles også et krav til at slike rettslige avgjørelser skal være «motivert, begrunnet og forklart», og at denne begrunnelsen skal inneholde hvilke momenter som har vært relevant i vurderingen av barnets beste og om det

---

⁵⁶ Barnekomiteen. (2013). Generell kommentar nr. 14 (2013) om barnets rett til at hans eller hennes beste skal være et grunnleggende hensyn (art. 3, para. 1)*. Hentet 2023 fra https://www.regjeringen.no/contentassets/1376fac2fe2a427389f9f94b52acdefc/crc_c_gc_14_eng_nor.pdf

⁵⁷ Ibid. side 5

⁵⁸ Ibid. Punkt 19, punkt 21, punkt 23

⁵⁹ Ibid. punkt 30.

⁶⁰ Ibid. Punkt 32

faktisk er blitt avklart hva som er akkurat dette barnets interesser.⁶¹ Utlendingsmyndighetene er her forpliktet til å begrunne sine vedtak med blant annet en avklaring av hvilke momenter de har vektlagt i vurderingen av barnets beste opp mot innvandringsregulerende hensyn.

Barnekomiteen oppstiller en rekke momenter som kan anvendes i vurderingen av hva som er barnets beste:⁶²

- barnets egne synspunkter, dette skal særlig vektlegges jo eldre barnet er.
- barnets særegne identitet
- bevaring av barnets familiemiljø og opprettholdelse av barnets relasjoner
- sårbarhetssituasjon
- sosial og kulturell kontekst

Når det kommer til at hensynet «skal være et grunnleggende hensyn» uttaler komiteen at det innebærer at statene ikke kan velge å vike fra dette hensynet, og at det heller ikke kan vurderes likt med andre hensyn⁶³, noe som skyldes barns sårbarhet. Barnets beste skal altså ha en høy prioritering når det står mot andre hensyn og interesser. Denne forståelsen har tidligere lagt seg bak en lignende tolkning i Rwanda-dommen; «ved avveiningen mot andre interesser skal hensynet til barnets beste ha stor vekt – det er ikke bare ett av flere momenter i en helhetsvurdering: Barnets interesser skal danne utgangspunktet, løftes spesielt frem og stå i forgrunnen.»⁶⁴

Videre kan det være av relevans her å trekke inn FNs høykommissær for flyktnings (UNCHR) uttalelser om barnets beste i statsborgerskapssaker: «requiring that all actions concerning children, including in the area of nationality, must be undertaken with the best

---

⁶¹ Ibid. Punkt 97

⁶² Ibid. Punkt 97, punkt 53, punkt 55, punkt 58-70, punkt 75-76, punkt 48

⁶³ Ibid. punkt 37

⁶⁴ RT-2015-155 side 47-48.

interests of the child as a primary consideration»⁶⁵. Dette understreker tolkningen av barnekonvensjonen, og peker I retningen av at de folkerettslige forpliktelsene stiller seg strenge til tilbakekall av statsborgerskap hos barn. Barnets beste skal stille sterkt på dette området

3.4 Oppsummering

Hensynet til barnets beste er hjemlet i Norges folkerettslige forpliktelser i Barnekonvensjonen, og har en konstitusjonell forankring i Grunnloven. Statsborgerloven gir et utvidet vern av barnets beste på statsborgerområdet, og understreker at den skal tolkes i lys av dens forbilde, Barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1.

Barnekonvensjonen skal anvendes i alle situasjoner som berører barn, herunder også enkeltvedtak som gjøres av forvaltningen. Statene har en ufravikelig gjennomføringsplikt til å se til at de gjeldende institusjonene vektlegger hensynet til barnets beste, uavhengig om saken berører barnet direkte eller indirekte.

Det skal altså klart legges til grunn at utlendingsmyndighetene er pliktet å vurdere, samt vektlegge, hensynet til barnets beste i sine avgjørelser. Barnekomiteen uttrykker ved flere punkter behovet for å ivareta særlig sårbare barns rettigheter, og understreker ved flere anledninger at minoritetsbarn tilhører en slik gruppe. Det er altså ingen rettmessig tvil om at barnets beste må vurderes i både lovvedtak og ved enkeltvedtak, derimot er det tvil om hvor mye dette hensynet skal vektlegges i situasjoner hvor disse hensynene står opp mot innvandreregulerende hensyn.

---

⁶⁵ UNHCR. (2012). GUIDELINES ON STATELESSNESS NO. 4: Ensuring Every Child's Right to Acquire a Nationality through Articles 1-4 of the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness Hentet Februar fra <https://www.unhcr.org/media/32521>. Punkt 10

4 Statsborgerloven §26 og hensynet om barnets beste

4.1 Innledning

I dette kapitlet skal jeg først og fremst ta for meg en kort redegjørelse for reglene rundt ervervelse av statsborgerskap, herunder vil reglene rundt ervervelse etter søknad for bipersoner jf. statsborgerloven § 17 jf. § 7 være utgangspunktet. Dette gir nødvendig bakgrunnsmateriale for den senere analysen om praksisen rundt tilbakekall av barns statsborgerskap, da det vil være essensielt å forstå hvorfor barna har ervervet statsborgerskapet i utgangspunktet. Kapitlet vil så flytte seg til en redegjørelse av tapsreglene av statsborgerskap; både de generelle reglene og særbestemmelsene som omfatter barn direkte. Til slutt skal det gjøres en vurdering av hvordan hensynet til barnets beste stiller seg i disse tilbakekallssakene.

4.2 Kort om erverv av norsk statsborgerskap

Statsborgerloven fremstiller reglene om erverv og tap av statsborgerskap. Norsk statsborgerskap kan erverves ved fødsel eller adopsjon jf. kapittel 2, etter søknad jf. kapittel 3 eller ved melding i henhold til nordisk avtale jf. kapittel 4. Hvorav erverv ved fødsel av en norsk mor eller far jf. statsborgerloven § 4 er utgangspunktet for norsk statsborgerrett. Fokuset her vil ligge på erverv etter søknad, slik reglene kommer til uttrykk i kapittel 3.

Stbl. § 17 regulerer reglene om ervervelse av statsborgerskap som biperson. Denne bestemmelsen er betinget de tilfellene hvor barn under 18 år erverver statsborgerskap som et ledd av foreldre som har ervervet sitt statsborgerskap etter stbl. § 7. Barna erverver dermed ikke statsborgerskapet på selvstendig grunnlag. Bestemmelsen åpner opp for at barna har rett på statsborgerskap, først etter en søknadsprosess, hvor søknaden vurderes opp mot stbl. §7. Her er det § 7 første ledd bokstav a, c og g som skal komme til anvendelse, samt at det ikke

foreligger «grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn» som taler imot ervervelse av statsborgerskapet.⁶⁶

Stbl. § 7 er hovedregelen om erverv etter søknad, og oppstiller 7 uttømmende vilkår som må være oppfylte for at en skal ha rettskrav på innvilgelse av norsk statsborgerskap. Disse vilkårene knyttes opp mot identitet, alder, bosettelse, at personen oppfyller kravene til permanent oppholdstillatelse, botid, bestått statsborgerprøve og at personen ikke er ilagt noe form for straff. Når det kommer til ervervelse av statsborgerskap hos bipersoner er det vilkårene om identitet, at personen er bosatt i riket og det ikke foreligger straff eller karenstid som gjøres gjeldende.

UNE sin praksisbeskrivelse viser til at store andeler av tilbakekallssakene grunner i vilkåret om «identitet» jf. stbl. § 7 første ledd bokstav a⁶⁷. Dette gjelder i størst grad utlendinger som har oppgitt annet statsborgerskap eller nasjonalitet enn deres faktiske. Dette anses som et alvorlig brudd, og er et av de innvandreregulerende hensynene som utlendingsmyndighetene forsøker å verne om. I saker om feilaktig identitet hos barn beror denne vurderingen på de opplysninger foreldrene har oppgitt til utlendingsmyndighetene på vegne av barna.

Forarbeidene uttrykker at identitet innebærer «navn, fødselsdato og nasjonalitet» og at det foreligger «overveiende sannsynlighet» for at personen er den han påstår at han er⁶⁸. Søkeren har også etter stbl. § 29 plikt til å «gi opplysninger som kan ha betydning for vedtaket [og] framskaffe nødvendig dokumentasjon». Det fremkommer et lignende krav i statsborgerforskriften § 1-1.

Ved søknad om statsborgerskap vil utlendingens identitet mer eller mindre være avklart. Dette er fordi dette gjøres i tidligere ledd ved innvandringsprosessen, og som regel skjer ved innvilgelse av oppholds- og arbeidstillatelse. Dersom man har opprinnelse fra et land som ikke har et velfungerende system for identifikasjonspapirer, vil det foreligge økt behov for

---

⁶⁶ Stbl. §17

⁶⁷ Utlendingsnemnda. (2022). Tilbakekall av statsborgerskap: praksisbeskrivelse av 16. september 2022. Utlendingsnemnda. Hentet februar fra <https://www.une.no/kildesamling/andre-praksisbeskrivelser/tilbakekall-av-statsborgerskap/>

⁶⁸ Ot.prp.nr.41 (2004–2005): s. 219

kartlegging av identitet. Dette har vist seg å særlig gjelde Somalia og Jordan, ifølge UNE sin praksisrapport. Fordi disse landene har svekket notoritet vil disse identifikasjonspapirene nærmest være meningsløs i fastsettelsen av identitet. I den forbindelse vil det være nødvendig for UDI å gjøre en vurdering av språkkunnskaper, familierelasjoner, etnisitet, samt at de foretar seg søk i sosiale medier for å vurdere graden av sannsynlighet for at personen er den den påstår.⁶⁹ Dette gjøres for å avdekke de sosiokulturelle identitetsmarkørene, som kan bidra til å sannsynliggjøre en identitet.

Slike nøye vurderinger skal bidra til å fremheve enhver tvil før personen har fått innvilgelse av statsborgerskap, og helst i de tidligere stadiene. Dette kan i stor grad bidra til å svekke senere tilbakekall, som gjerne kan skje etter langvarig botid i Norge, og dermed anses som svært inngripende. Disse tiltakene for å fastsette identitet er noe som derimot har blitt utviklet i en periode over mange år, og måten identitet ble kartlagt på 1990-tallet, vil naturligvis ikke være sammenlignbart med hvordan det gjøres i 2023. Ettersom at teknologien har blitt forbedret i rimelig grad på tretti år vil det være enklere for utlendingsmyndighetene å avklare eventuelle uriktige opplysninger, den dag i dag. Da disse undersøkelsesmåtene ikke forelå for flere tiår siden, reiser det spørsmål om det er rimelig at eldre saker skal åpnes opp og løses ved nyere teknologi og hvorvidt eldre saker derfor bør foreldes, gitt at det ikke foreligger særlige forhold som for eksempel kriminelle forhold fra personens botid i Norge.

4.3 Tap av statsborgerskap jf. statsborgerloven § 26

Tap av statsborgerskap reguleres av statsborgerloven kapittel 5. Det foreligger fire tapsregler for tilbakekall av norsk statsborgerskap, hvorav stbl. § 26 omfatter reglene for de situasjoner hvor søkeren har avgitt uriktige opplysninger. I det følgende skal den generelle tapsregelen i første og annet ledd kort redegjøres for.

---

⁶⁹ Utlendingsnemnda. (2021). Identitet handler om mer enn dokumenter. Hentet februar fra <https://www.une.no/aktuelt/arkiv/2021/identitet-handler-om-mer-enn-dokumenter/>; Identitet [Begrepsforklaring av hva UDI mener med identitet og hvordan de kartlegger dette]. Utlendingsdirektoratet. Hentet 1. mars fra <https://www.udi.no/ord-og-begreper/identitet/>

4.3.1 Tilbakekall av statsborgerskap jf. statsborgerloven § 26 første og annet ledd

Statsborgerloven § 26 angir vilkårene for tilbakekall av statsborgerskap for statsborgerskap som er ervervet etter søknad eller melding.

Bestemmelsens første ledd lyder følgende:

«Et vedtak om statsborgerskap kan tilbakekalles ved omgjøring etter forvaltningsloven § 35 eller alminnelige forvaltningsrettslige regler dersom grunnlaget for omgjøring er feil ved saksbehandlingen eller rettsanvendelsen»

Det henvises her til forvaltningsloven § 35, som regulerer forvaltningsorganets rett til å omgjøre eget vedtak dersom vedtaket blant annet «må anses ugyldig». Videre opplyster bestemmelsens første ledd to av fire alternativ som kan medføre tilbakekall; feil ved saksbehandlingen og feil ved rettsanvendelsen. Det vil være nærliggende å tolke ordlyden slikt at saksbehandlings- eller rettsanvenderfeilen må ha hatt betydning for vedtakets innhold. En slik tolkning bekreftes av forvaltningsloven § 41.

Det er på forvaltningsrettsområde *nok* at det er overveiende mulighet for at feilen har hatt innvirkning på vedtaket, noe som innebærer at ubetydelige mangler ikke vil lede til ugyldiggjørelse av vedtaket⁷⁰.

Rettspraksis har videre understreket at uriktige opplysninger er å anse som innholdsmangler, og dermed en ugyldighetsgrunn jf. forvaltningsloven § 35.⁷¹ Gjeldende sak omhandler

---

⁷⁰ Jan Fridthjof Bernt, Ørnulf. Rasmussen. (2009). Frihagens Forvaltningsrett (bind 1). , 2. utgave side 102: Krav om at feilen må være uvesentlig

⁷¹ HR-2016-2017-A om tilbakekall av oppholdstillatelse.

tilbakekall av oppholdstillatelse. Oppholdstillatelser og vedtak om statsborgerskap er derimot av lignende karakter og er også vedtak som begge tas av utlendingsmyndighetene, og det vil derfor være aktuelt å trekke analogiske trekninger mellom disse sakene. Førstevoterende Bergsjø uttrykker i avsnitt 73 at dersom det foreligger et vedtak bygd på uriktige opplysninger, vil det foreligge en innholdsmangel som videre vil medføre ugyldighet. Unntakene faller inn der hvor det etter en konkret vurdering kan konstateres at ugyldighet av det enkelte vedtaket er til «ugunst» for parten. Ved denne vurderingen skal blant annet vektlegges hvor lang tid det er gått siden vedtaket ble gjort og hvordan parten har innrettet seg etter dette vedtaket.

Andrevoterende dommer Bårdsen har på sin side gitt noen uttalelser hvor det påpekes at forvaltningspraksis fra utlendingsmyndighetene bygger på forutsetninger om at det kan gjøres tilbakekall selv om søkeren ikke selv har utvist svik, og understreker at juridisk teori har en annen oppfatning av tilbakekallsregelen i utlendingsloven § 63⁷². Førstevoterende stod her for flertallets mening, med andrevoterende dommer Bårdsen i dissens. Det legges her til grunn at uriktige opplysninger medfører innholdsmangler, som dernest vil medføre ugyldighet.

I bestemmelsens annet ledd heter det;

«Et vedtak om statsborgerskap kan tilbakekalles dersom søkeren mot bedre vitende har gitt uriktige opplysninger eller fortiet forhold av vesentlig betydning for vedtaket»

Bestemmelsen gir uttrykk for to nye alternativ hvor tilbakekall kan skje; dersom søkeren «mot bedre vitende» har avgitt uriktige opplysninger, eller dersom personen har «fortiet forhold». Det stilles sådant et krav om at disse opplysningene skal ha hatt en «vesentlig betydning» for vedtaket. Her legges vurderingen opp mot de opplysninger som søkeren selv har avgitt.

---

⁷² Ibid. Avsnitt 92

Ordlyden til «vesentlig betydning» peker i den retning at disse opplysningene skal ha hatt sentral og nærmest avgjørende betydning for innvilgelsen av søknaden. Forarbeidene uttrykker videre at det må kreves mer enn at søkeren har opptrådt grovt uaktsomt, og at det foreligger et krav om at søkeren har handlet med forsett⁷³ - altså gitt disse opplysningene bevisst. Det kan trekkes paralleller til stbl. § 26 første ledd, hvor det også fremkommer at de uriktige opplysningene skal ha hatt betydning for vedtaket. Videre må det antas at disse opplysningene har direkte sammenheng med ervervsreglene i § 7, og skal gjelde både direkte uttalte opplysninger, samt fortiente opplysninger. Ordlyden anses som relativt streng, og snevrer derfor inn på hva som skal anses som «vesentlige» opplysninger. Det vil være naturlig å tolke det slikt at ikke alle former for feilaktige og fortiede opplysninger vil være av en slik karakter at det gjør seg gjeldende for tilbakekall. Det vil videre være naturlig å anta at stbl. § 26 annet ledd må sees i lys med opplysningsplikten som fremkommer i stbl. § 29. Det er altså en begrenset mulighet for tilbakekall.

Bestemmelsens annet ledd oppgir at tilbakekall «kan» skje dersom søkeren har avgitt uriktige opplysninger av vesentlig betydning for vedtaket, eller dersom personen har fortiet forhold som kan være av lignende betydning. Lovgiver har bevisst tatt i bruk betegnelsen «kan» ved utformingen av lovteksten. Først og fremst indikerer ordlyden at utlendingsmyndighetene ikke er lovlig forpliktet til å tilbakekalle statsborgerskapet, og det åpner derimot også opp for at forvaltningen skal bruke forvaltningsskjønn og vurdere hvorvidt personen skal få sitt statsborgerskapet tilbakekalt eller ikke. Rammene for forvaltningsskjønnet må også her sees i lys av de ulovfestede forvaltningsrettslige begrensningene⁷⁴. Forholdsmessighetsprinsippet er et av de alminnelige forvaltningsrettslige begrensningene, og denne er lovfestet i § 26 fjerde ledd og skal behandles nærmere i kapittel 4.5 Det foreligger altså ingen automatisk tapsgrunnlag i slike saker selv om det er blitt avdekket uriktige opplysninger.

---

⁷³ Ot.prp.nr.41 (2004–2005) side 180

⁷⁴ Bernt J. F, Rasmussen Ø,. (2009): kapittel 3.8 side 92-101

4.4 Tilbakekall av statsborgerskap jf. § 26 tredje ledd

Det er hittil blitt foretatt en konkret fremstilling av hva som er innholdet i både stbl. § 26 første og annet ledd, samt Grunnloven § 104 og Barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1. I det følgende skal det gjøres en konkret redegjørelse av statsborgerloven § 26 tredje ledd. Her er det gitt et uttrykkelig vern ovenfor barns statsborgerskap ved at de som hovedregel ikke kan tilbakekalles.

Statsborgerloven § 26 tredje ledd lyder slikt;

*«Statsborgerskap som er ervervet av **en person som var under 18 år på tidspunktet for erverv eller søknad**, og som er bygget på uriktige eller ufullstendige opplysninger gitt av foreldre eller besteforeldre mot bedre vitende, **kan som hovedregel ikke tilbakekalles**. Statsborgerskapet kan likevel tilbakekalles dersom den saken gjelder, etter en konkret vurdering **ikke har sterk tilknytning til riket**. Barn under 18 år kan ikke tape norsk statsborgerskap etter denne paragrafen dersom barnet dermed blir statsløst og ikke på en enkel måte kan bli statsborger av et annet land.»* (min utheving)

4.4.1 Bakgrunn for lovbestemmelsen

Tredje ledd er en del av lovendringen som kom i 2020. Før denne endringen var hovedregelen at dersom deres foreldre fikk deres statsborgerskap tilbakekalt, tapte barna sine automatisk. På denne måten ble det ikke lagt opp til noe form for skjønn eller nærmere vurdering av barnets beste, da det var foreldrenes sak det ble tatt utgangspunkt i. Ved behandlingen av lovendringen ble det påpekt av daværende ansvarlig statsråd Jan Tore Sanner at en eventuell foreldelsesfrist skulle vike for forholdsmessighetsvurderingen, hvor botid og tilknytning skulle være en tungtveiende faktor⁷⁵. Forholdsmessighetsvurderingen var videre ment å

---

⁷⁵ Stortinget ved stortingspresident Tone Wilhelmsen Trøen. (2019). Stortinget - Møtereferat fra tirsdag den 12. februar 2019 (behandling av lovendring rundt tilbakekall av statsborgerskap).

ivareta de hensynene som foreldelsesfrist skulle ivareta. Andre statsråder, heriblant blant annet Siri Gåsemyr Staalelsen fra Arbeiderpartiet og Jon Engen-Helgheim fra Fremskrittspartiet påpekte på sin side nødvendigheten av vektleggingen av botid.

Lovgivers intensjon pekes i retning av at innføringen av forholdsmessighetsvurderingen var et ledd i å skape en svært begrenset unntaksregel, som skulle ramme de mer ekstreme og særegne tilfellene. Her understrekte blant annet Jon Engen-Helgheim (Frp) i sin uttalelse på Stortinget, at forholdsmessighetsvurderingen skal ramme de situasjoner hvor mennesker misbruker statsborgerskapet sitt til å begå alvorlig kriminalitet. Videre ble det av Stortinget utsendt en anmodning⁷⁶ om at tilbakekall av statsborgerskap kun skulle vedtas etter dom, samt frirettshjelp, da dette bidro til en sterk rettsikkerhetsgaranti for de berørte partene. Dette ble derimot ikke innført, og som nevnt ovenfor ble kun forholdsmessighetsvurderingen og begrensningen for tilbakekall av barns statsborgerskap innført ved lov.

Stortinget, som lovgivende makt, har her hatt en tydelig intensjon ved lovbehandlingen om å gi de berørte partene en sterkere rettsikkerhetsgaranti enn det som endte opp med å bli dagens lovverk.

4.4.2 Lovens ordlyd og forarbeid

Hovedregelen etter lovendringen at barnas statsborgerskap ikke kan tilbakekalles, så fremt statsborgerskapet er ervervet i ledd som en såkalt «biperson» under 18 år. En biperson vil altså være barn eller barnebarn som har ervervet sitt statsborgerskap som et ledd av foreldrene eller besteforeldrene etter ervervsreglene etter stbl. § 17. Dette blir redegjort for nærmere i kapittel 4.2. Etter andre punktum åpnes det opp for at statsborgerskapet «likevel kan tilbakekalles» dersom barnet det gjelder «ikke har en sterk tilknytning til riket». Det fremkommer her en begrenset tilgang til tilbakekall av barns statsborgerskap. Denne ordlyden

---

Stortinget. Hentet februar 2023 fra <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Referater/Stortinget/2018-2019/refs-201819-02-12?m=6#143247-1-10>

⁷⁶ Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsborgerloven mv. (tilbakekall av statsborgerskap på grunn av uriktige opplysninger mv.) Innst. 62.L (2019-2020)

er preget av skjønn, og viser altså til forvaltningens skjønnsvurdering, og noe som vil bli redegjort nærmere i kapittel 4.5.

En naturlig språklig forståelse av «sterk tilknytning» peker i retningen av at det må foreligge et bånd mellom barnet og Norge, som kan knyttes opp mot flere, samt ulike deler av barnets daglige og personlige liv. Dette forstås å ramme diverse livsområder som inkluderer språk, fritidsaktiviteter, skolegang og tilknytning til nærmiljøet. Forarbeidene stiller seg bekræftende til dette, og lister videre opp disse momentene:⁷⁷

- botid
- alder
- arbeid
- langvarig opphold utenfor riket
- tilknytning til opprinnelseslandet
- om personen har søsken som beholder sitt norske statsborgerskap

Dette er ikke uttømmende liste. Det vil naturligvis variere fra sak til sak hvilke momenter er relevante for vurderingen, men i de fleste tilfeller vil de gjeldende momentene være de som i størst grad kan bidra til å idømme graden av barnets tilknytning til landet. Videre åpner forarbeidene opp for at vurderingen om tilknytning jf. stbl. § 26 skal sees i sammenheng med etablert forvaltningspraksis i vedtak som tar for seg utlendingsforskriften § 8-5 jf. utlendingsloven § 38, om vurderingen av sterke menneskelige hensyn og vekten av barns tilknytning til riket.⁷⁸

Utlendingsforskriften § 8-5 lister opp en rekke vektleggingsmomenter:⁷⁹

- barnets behov for stabilitet og kontinuitet
- hvilke språk barnet snakker
- barnets psykiske og fysiske helsesituasjon

---

⁷⁷ Prop.141 L (2018–2019) Statsborgerloven, lovendr. Side 30

⁷⁸ Prop.141 L (2018–2019) Statsborgerloven, lovendr. Side 31

⁷⁹ Forskrift om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften)

- barnets tilknytning til familie, venner, og nærmiljø både i Norge og i hjemlandet
- Barnets omsorgssituasjon i Norge

Forskriften understreker også at «jo sterkere barnets tilknytning etter første ledd er, desto mer skal det til for å legge avgjørende vekt på innvandringsregulerende hensyn.» Hva som ligger i «innvandringsregulerende hensyn» kommer til uttrykk i utlendingsloven § 38 fjerde ledd bokstav a til d.⁸⁰

Ettersom at forarbeidene direkte peker hen til denne bestemmelsen, vil det være nærliggende å tro at de hensynene som uttrykkelig blir oppramset her også kan gjøre seg gjeldende i vurderingen av tilbakekall av statsborgerskap. Det vil her altså være nærliggende å trekke paralleller mellom bestemmelsene. Bestemmelsen er også her en «kan»-bestemmelse, og åpner opp for bruken av skjønnsvurdering. Listen er videre ikke uttømmende, og de innvandringsregulerende hensynene «kan» inkludere;

- a. mulige konsekvenser for omfanget av søknader på liknende grunnlag,
- b. de samfunnsmessige konsekvensene,
- c. hensynet til kontroll, og
- d. hensynet til respekten for lovens øvrige regler

Det skal altså her gjøres en avveining av personens tilknytning til riket, samt hensynet til barnets beste, opp mot de ulike innvandringsregulerende hensynene. Forarbeidene peker på at dersom det foreligger sterk tilknytning til Norge, må de innvandringsregulerende hensynene stille enda sterkere. Juridisk teori viser til at likebehandlingsprinsippet som delvis kommer til uttrykk i bestemmelsens fjerde ledd bokstav a, setter en begrensning på skjønnsutøvelsen til forvaltningen⁸¹. Dette prinsippet skal ivareta forutberegneligheten, samt sørge for at det ikke gjøres en usaklig forskjellsbehandling. Like saker skal ende opp med lignende utfall. I saker om tilbakekall vil det for utlendingsmyndighetene være viktig at like saker ender opp med

---

⁸⁰ Lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven)

⁸¹ Øyen, Ø. D. (2022), side 308

lignende utfall, for å først og fremst forhindre forskjellsbehandling, men også for å forhindre dannelse av uønsket praksis.

Forskriften sier som nevnt over uttrykkelig at de innvandringsregulerende hensynene må veie tungt for å vike for barn med sterk tilknytning. I forarbeidene uttrykker departementet at det vil foreligge en konvensjonskrenkelse av BK art. 3 nr.1 dersom rettsanvender legger «avgjørende vekt på innvandringsregulerende hensyn dersom dette ikke er forsvarlig ut fra hensynet til barnets beste».⁸² De innvandringsregulerende hensynene må være av en svært tungtveiende karakter. Ettersom at dette ikke uttrykkelig kommer frem i stbl. § 26, og det *kun* beskrives i forarbeidene, kan det være nærliggende å tolke ordlyden slikt at disse hensynene ikke kan veie like tungt som et av de «grunnleggende» hensynene, jf. stbl. § 26 fjerde ledd og BK art 3. nr.1. Videre er dette igjen en «kan»-bestemmelse, og det må derfor vurderes hvordan dette kan stille seg mot noe som «skal» være et av de grunnleggende hensynene i vurderingen. Naturlig språklig ordlydsfortolkning viser til at «kan» åpner opp for at rettsanvendere kan utføre skjønn, mens «skal» gir en forpliktelse til å gjennomføre rettigheten. Hvordan UNE stiller seg til disse innvandringsregulerende hensynene, og hvordan dette vurderes, kommer ikke til uttrykk i deres praksisbeskrivelse fra 2022.

I vurderingen av hva som ligger i «sterk tilknytning» vil det som nevnt ovenfor være naturlig å vektlegge «botid». I en tolkningsinstruks⁸³ gitt av Kunnskapsdepartementet blir det understreket at lang botid i seg selv ikke er tilstrekkelig, og at det må gjøres en konkret vurdering fra sak til sak. Utlendingsnemnda beskriver på sin side i praksisbeskrivelsen en etablert praksis som legger til grunn minimum 4 ½ års botid i Norge, samt minimum ett års skolegang hos barn.⁸⁴ Ved å legge til grunn botid på minst 4 ½ år gir man en særlig

---

⁸² Ot.prp.nr.75 (2006–2007) Om lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) side 160

⁸³ Det kongelige Kunnskapsdepartementet. (2020). Instruks om tolkning av statsborgerloven § 26 – tilbakekall av statsborgerskap på grunn av uriktige opplysninger. Regjeringen. Hentet januar fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/2ebfb400e6ed4ac8a7760b87b515a007/rundskriv-f-07-20.pdf>

⁸⁴ Utlendingsnemnda sin praksisbeskrivelse: Punkt 6: tilbakekall av statsborgerskap for barn

beskyttelse til langværende barn, samt at det legges til grunn at barn i skolealder vil ha et nokså sterkt bånd til nærmiljøet sitt og Norge. Ettersom at ervervelsesreglene for statsborgerskap oppstiller botidsvilkår om åtte år, vil det i de fleste saker som gjelder tilbakekall av statsborgerskap foreligge mer enn 4 ½ års botid. Det kan tolkes dithen at denne tidsavgrensningen i de fleste saker ikke vil være av noe særlig betydning, da det mest sannsynlig foreligger flere års botid i de gjeldende sakene.

Hvordan denne vurderingen stilles i praksis og hvorvidt det ivaretar hensynet til barnets beste, vil det gjøres nærmere rede for i neste kapittel.

4.5 Statsborgerloven §26 fjerde ledd

Statsborgerloven § 26 fjerde ledd uttrykker:

*«Statsborgerskap kan ikke tilbakekalles etter paragrafen her dersom det i betraktning av forholdets alvor og statsborgerens tilknytning til riket vil være et **uforholdsmessig** inngrep overfor vedkommende selv eller de nærmeste familiemedlemmene. I saker som berører barn, skal **barnets beste** være et grunnleggende hensyn» (min utheving)*

Bestemmelsens første punktum regulerer den nye forholdsmessighetsvurderingen. Denne ble innlemmet i lovendringen i 2020. At noe er «uforholdsmessig» vil etter en naturlig språklig forståelse bety at det er urimelig sett ut ifra forholdets natur å ilegge en slik konsekvens. Lovteksten sier uttrykkelig at det skal være forholdets natur vs. tilknytning i en slik vurdering. Innenfor juridisk teori beskrives slike forholdsmessighetsvurderinger fra forvaltningen som en form for avgjørelse mellom motstrid i interesser, og som legger begrensninger for forvaltningens skjønnsutøvelse⁸⁵. Forarbeidene uttrykker at forholdsmessighetsvurderingen på dette området er et såkalt «rettsanvendelsesskjønn» som domstolen kan overprøve⁸⁶. Dette

---

⁸⁵ Tor-Inge Harbo. (2015). Forholdsmessighet i kontekst – Forholdsmessighetsvurderinger i norsk forvaltnings- og forfatningsrett <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN1504-3061-2015-09-02>

⁸⁶ Prop.141 L (2018–2019) Statsborgerloven, lovendr. Side 31

innebærer at domstolen kan vurdere hvorvidt forvaltningen har foretatt seg korrekt lovanvendelse og subsumsjon.

Forarbeidene lister opp en rekke vurderingsmomenter som kan vektlegges i forholdsmessighetsvurderingen:

«på hvor lenge personen har vært norsk statsborger, om personen har annet statsborgerskap enn det norske, personens tilknytning til Norge, herunder botid, vurdert opp mot tilknytningen til annet statsborgerland, og graden av integrering gjennom blant annet utdanning og arbeid»⁸⁷

Denne listen er ikke uttømmende⁸⁸. Departementet understreker også at botid i seg selv ikke er nok for å forhindre tilbakekall av statsborgerskapet, men kommer ikke med noe form for nærmere konkretisering av hvordan dette skal vektlegges. Det vil her være vanskelig å vurdere hva som sikkert er å anse som lang botid, spesielt da norske statsborgere naturlig har allerede bodd her i en del år for ervervelse. Det står også usikkert om botidsvurderingen gjelder fra og med når man ankom Norge, eller om det tas utgangspunkt i botid etter innvilgelse av statsborgerskap. UNE opplyser at de har behandlet saker med botid opp til 30 år og at utfallet har vært varierende.⁸⁹ I de sakene med lengst botid har grad av integrering og tilknytning til hjemlandet gjort seg avgjørende.

I statsborgerloven § 26 fjerde ledd siste punktum blir det fastslått at barnets beste skal vurderes og være et «grunnleggende hensyn» ved forholdsmessighetsvurderingen. Hva som ligger i dette hensynet, har blitt drøftet nærmere ovenfor. Denne bestemmelsen skal naturligvis sees i lys av BK art. 3 og Grunnloven § 104 annet ledd. Dette hensynet vil vurderes opp imot innvandringsregulerende hensyn, og det vil derfor åpne opp for spørsmål om hvor sterkt dette skal stå i forhold til slike hensyn. Dette vil for eksempel være relevant dersom det vurderes å tilbakekalle statsborgerskap hos en barnefamilie med barn som er født i Norge, men hvor foreldrene har kommet med uriktige opplysninger om deres egen

---

⁸⁷ Prop.141 L (2018–2019) Statsborgerloven, lovendr. Punkt 8.2.1

⁸⁸ Ibid. 8.2.1

⁸⁹ Utlendingsnemnda: praksisbeskrivelse, punkt 5.3

nasjonalitet og opplyst at de er fra Somalia når de opprinnelig er fra Djibouti. Barna er på sin side godt integrert og har mange venner. Foreldrene er ikke like delaktig i lokalsamfunnet. Her vil hensynet til barnas beste stille seg opp mot flere innvandringsregulerende hensynene som for eksempel om urimeligheten ovenfor barna skal gjøre seg gjeldende opp mot viktigheten for likhetsprinsippet, og rettsanvender må her gjøre en vurdering av hva som skal veie tyngst.

Det må også gjøres en vurdering av hvilke tiltak som eventuelt kan ivareta barnas beste, for eksempel vil det i enkelte saker være slikt at statsborgerskap tilbakekalles, men at det ikke gjøres vedtak om utvisning. UNE uttaler selv at hensynet til barnets beste ikke alltid veier mer enn innvandringsregulerende og eventuelle allmennpreventive hensyn, og det vil derfor i enkelte saker være slikt at barnets beste tilsier at barna bør få beholde statsborgerskapene sine, men at det avgjøres at de innvandringsregulerende hensynene veier tyngst.⁹⁰. At loven kommer med et uttrykkelig vern av hensynet til barnets beste vil også ha en påvirkning i vurderingen av tilbakekall av foreldrene og andre nære familiemedlemmer eller omsorgspersoners statsborgerskap, ettersom at dette vil kunne ha en direkte og indirekte påvirkning på barnet. Det vil i slike tilfeller ikke alltid være slikt at barnets beste veier tyngst.

4.6 Hvordan stiller hensynet til barnets beste seg opp mot innvandringsregulerende hensyn?

Det kommer klart frem i denne oppgaven at hensynet til barnets beste må vurderes opp mot innvandringsregulerende hensyn. Spørsmålet er her om denne interesseavveiningen svekker barnets rettslige stilling.

Lovgiver har i stbl. §26 fjerde ledd gjort en helt identisk formulering av BK art. 3 nr. 1, noe som taler i retning av at lovgiver har ivaretatt konvensjonens ordlyd. Det er også klart at Stortinget har gjort denne lovendringen med ønske om å ivareta barnas rettslige stilling og hensynet til deres beste, noe som tydelig kommer til uttrykk ved at de har oppstilt flere tiltak

---

⁹⁰ Ketil Larsen. (2022). Barnets beste veier ikke alltid tyngst. Hentet januar fra. <https://www.une.no/aktuelt/arkiv/2022/barnets-beste-veier-ikke-alltid-tyngst/>

som på sikt kunne gi økt rettsikkerhetsgarantier til de gjeldende barna. Lovgiver har kommet med disse presiseringene til tross for at UNE ved lovhøringen kom med innvendinger mot å begrense adgang til å tilbakekalle barn som bipersoner sine statsborgerskap, med begrunnelse i at «barna identifiseres med sine foreldre» når de har avgitt disse opplysninger på vegne av barna⁹¹. Dette taler for at lovgiver har hatt sterkere ønsker om rettsikkerhetsprinsipper enn det som i dag fremgår av loven.

Til tross for at ordlyden i stbl. § 26 kan virke å sette en begrensning på adgangen til tilbakekall, fremkommer det eksempler fra virkeligheten som setter tvil på dette. UNE sin praksis viser til at «botid» i enkelte saker kan spille en mindre rolle, da de har vurdert at barn som både er født i Norge, samt har lang botid i landet, ikke hadde særlig tilknytning allikevel. Dette gjaldt en familie med to barn på henholdsvis 15 og 12 år på vedtakstidspunktet. Disse barna var født og oppvokst i Norge, og hadde i den forbindelse også gått i norsk barnehage og på norsk skole⁹². Foreldrene valgte derimot å sende barna på språkskole i hjemlandet⁹³. I mellomtiden fikk foreldrene sine statsborgerskap tilbakekalt pga. uriktige opplysninger, og både UDI og UNE kom frem til at fordi barna de siste tre årene ikke hadde bodd i Norge, anså de det slikt at de ikke lenger hadde en sterk tilknytning til landet⁹⁴. Det ble vektlagt at barna hadde opprettet en tilknytning til landet gjennom kultur og språk. Dette var altså etter lovendringen i 2020.

Dette viser til at langvarig opphold i seg selv ikke er særlig tungtveiende vurderingsgrunnlag i tilbakekallssaker. Det skaper en problemstilling hvor utlendingsmyndighetene vurderer det slikt at 12 og 9 år botid i et land hvor man også er født, ikke kan vurderes som en sterk nok tilknytning. Dette er til tross for at det etter overveiende sannsynlighet vil være foreldrenes avgjørelse å ta barna vekk fra de omgivelsene de er født og oppvokst i. Forarbeidene drøfter ikke noe nærmere hvor mye barns mangeårige oppvekst i Norge skal vektlegges i

---

⁹¹ Prop.141 L (2018–2019) Statsborgerloven, lovendr. Side 29

⁹² Jensen, I. (2022). UDI fratok søsken statsborgerskap etter at foreldre sendte dem på språkreise. TV2. Hentet januar fra <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/udi-fratok-sosken-statsborgerskap-etter-at-foreldre-sendte-dem-pa-sprakreise/14526316/>

⁹³ Ibid.

⁹⁴ Utlendingsnemnda: praksisbeskrivelse punkt 6: Tilbakekall av statsborgerskap for barn

tilknytningsvurderingen. Derimot kan det antydes at siden forarbeidernes liste ikke er uttømmende, at dette vil kunne være en del av vurderingsmomentene i de saker hvor det er relevant. Rettspraksis viser at i saker om utvisning så har domstolen understreket at utvisning vil kunne anses å være uforholdsmessig når utlendingen kom til Norge i ung alder, og med «uavbrutt fast bosted i landet»⁹⁵. Høyesterett har i liknende saker også vurdert dette opp mot den tilknytningen utlendingen har til hjemlandet⁹⁶.

Å pålegge barna sanksjoner for en avgjørelse de selv ikke har tatt del i, bør anses som svært urimelig. Dette er også sett i lys av at det ikke har vært tungtveiende at barna er både født og oppvokst i Norge. De har altså tilbragt store deler av livene sine i landet. Et resultat av dette er at selv barn som er født og oppvokst i Norge ikke vil kunne anses som likestilt med andre norske barn som de gjerne har levd hele livet ved siden av, kun fordi de har foreldre med en annen bakgrunn. Barna vil sitte igjen med en arvesynd de selv ikke har hatt mulighet å selv ta avgjørelser, spesielt ettersom at jo yngre et barn er, jo mer avhengig er de av foreldrene sine valg. Akkurat her stilles det seg spørrende hvordan innvandringsregulerende hensyn kan anses her å være så tungtveiende at barna blir opprevet fra samfunnet de er født og oppvokst i.

Det kan videre stilles spørsmål om hvorvidt et barns tilknytning til hjemlandet bør anses som en negativ faktor, når også barnekonvensjonen i artikkel 7 og 8 understreker viktigheten av bevarelsen av et barns identitet og kultur. Språk vil her være en viktig faktor. At et barn har gjennom oppveksten lært seg morsmålet til foreldrene sine bør ikke anses som en negativ ting, da det for 1. og 2. generasjons nordmenn vil det kunne være meningsfullt å omfavne både sin norske og deres foreldres identitet og kultur. Barn bør og skal dermed ikke sanksjoneres for å ha oppsamlet slik kunnskap gjennom sin oppvekst, da dette er en del av deres identitetsbygging etter barnekonvensjonen.

Videre vil et barns norskkunnskaper være et resultat av den integreringen den har fått gjennom skole og barnehage, samt foreldrenes egen vilje til å bidra med dette gjennom oppveksten. Dette gjelder også barns tilknytning til lokalmiljøet, som for eksempel gjennom idrett og fritidsaktiviteter. Disse momentene avhenger svært mye av en forelder og dens

---

⁹⁵ HR-2022-653-A avsnitt 42

⁹⁶ HR-2009-2162 avsnitt 43

bidrag til integrering og deltagelse, og vil ikke nødvendigvis tale for barnets personlige og subjektive tilknytning til Norge. Subsidiært må det også stilles spørsmål om slike vurderinger resulterer i at et barn anses å ikke ha tilstrekkelig tilknytning til Norge fordi foreldrene ikke har bidratt til at barnet har fått deltatt i fritidsaktiviteter og lignende. Dersom dette er tilfellet er det nødvendig å trekke inn at staten selv gjennom integreringsloven⁹⁷ sitter på et ansvar om forsvarlig integrering, og må i den grad det er mulig yte bistand til disse barna som for familiære eller muligens økonomiske grunner ikke får integrert seg tilstrekkelig i samfunnet.

På en annen side kan det pekes på at dersom det stilles et totalforbud mot å tilbakekalle barns statsborgerskap, vil dette også sette en begrensning for å tilbakekalle foreldres statsborgerskap. Dette vil være en naturlig konsekvens av at hensynet til barnets beste også må vurderes i foreldre og nære familiemedlemmers saker, da dette vedtaket vil ha en innvirkning på barnet. Det vil følgelig være nærliggende å tro at det i de fleste tilbakekallssaker ikke vil være til barnets beste at forelderen får sitt statsborgerskap tilbakekalt og mulig blir utvist fra landet, da dette utløser konsekvenser hos barnet. En slik helhetlig begrensning kan på sikt lempe for de innvandringsregulerende hensynene, og her vil spesielt de samfunnsmessige konsekvensene være av relevans. Slike hensyn kan antas å gjelde de tilfeller hvor enkeltpersoner aktivt benytter seg av flere identiteter eller begår kriminalitet, slik det også beskrives i forarbeidene som tungtveiende hensyn.⁹⁸ Det kan av den grunn være nærliggende å tro at enkeltpersoner vil misbruke den manglende adgangen til sin egen vinning, og dermed medføre at potensielt flere avgir uriktige opplysninger. Det kan altså stille seg slikt i praksis at et forsøk på å øke barnas rettslige stilling betraktelig med ulike former for rettssikkerhetsmessige tiltak vil kunne stille seg negativt i de saker hvor tungtveiende hensyn taler for tilbakekall av foreldrene eller andre omsorgspersoners statsborgerskap, da det ikke vil være til barnets beste.

Grunnet at barn tilhører en særlig sårbar gruppe, vil det her reises spørsmål om relevante tiltak som kan øke deres rettsikkerhet og dermed ivareta deres beste. Tilbakekall av statsborgerskap er i seg selv et svært inngripende tiltak, og når det gjøres ovenfor barn, vil det i stor grad

---

⁹⁷ Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven)

⁹⁸ Prop.141 L (2018–2019) Statsborgerloven, lovendr.: side 32

anses slikt at det er mer inngripende. Slik det kommer av uttalelsene fra barnekomiteen er barn, og spesielt minoritetsbarn, en gruppe med sårbare mennesker som har sterkere behov for vern. Barna i disse sakene sitter også i en uheldig avhengighetsposisjon hvor deres statsborgerskap avhenger av hva slags informasjon deres foreldrene har uttalt eller valgt å fortie. Deres rettslige stilling vil også vurderes ut ifra hvordan deres objektive tilknytning til Norge stiller seg. Avhengig av alder, vil denne tilknytningen i stor grad også være avhengig av foreldrene og deres vilje til integrering i lokalsamfunnet.

Videre har det blitt oppstilt krav fra Stortinget om domstolsbehandling i slike saker. Dette valgte regjeringen som nevnt i 2.3.3 å se bort ifra. På en side ville det ført til store merutgifter dersom domstolsbehandling i første instans ble innført⁹⁹, noe departementet i sin uttalelse mener er uforsvarlig. Her kan det også tillegges at UNE og UDI i mange år har hatt ansvaret for disse former for vedtak og avgjørelser, og har utviklet en lang praksis, samt spesialkompetanse, innenfor dette rettsområdet. Domstolen har hatt begrenset prøvningsrett på dette området og har derfor foretatt seg få vurderinger om tilbakekall av statsborgerskap, og også prøvingen av interesseavveiningen av hensynet til barnets beste mot andre relevante hensyn. Domstolen kan altså som nevnt i kapittel 4.5 kun vurdere hvorvidt forvaltningen har foretatt seg en korrekt lovanvendelse. Derimot inneholdt forslaget at Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett skulle være tvunget verneting i tilbakekallssaker, noe som innebærer at de etter noe tid vil opparbeide seg nok kompetanse til å foreta seg disse vurderingene.

Subsidiært er det relevant å trekke inn at UNE taper i ca. halvparten av sakene som havner i domstolen¹⁰⁰. Dette åpner et spørsmål om nemnda har så høy tapsprosent grunnet mangeårig tunnelsyn, hvor det har resultert i at loven ikke nødvendigvis anvendes på riktig måte. Ut av sakene som havnet i domstolen var fem av disse om tilbakekall, og medholds prosenten lå her på 40%¹⁰¹. Det er ikke nærmere redegjort for hvorvidt dette gjaldt tilbakekall av oppholdstillatelse eller statsborgerskap, og heller ikke om disse sakene angikk barn. Ved

---

⁹⁹ Prop.141 L (2018–2019) Statsborgerloven, lovendr.: side 37

¹⁰⁰ « UNE tapte nesten halvparten av rettssakene i fjor: – En altfor høy tapsprosent» VG

¹⁰¹ Utlendingsnemnda. (2023). Rettssaker i 2022. [https://www.une.no/aktuelt/arkiv/2023/rettssaker-i-2022/](https://www.une.no/aktuelt/arkiv/2023/rettssaker-i-2022/https://www.une.no/aktuelt/arkiv/2023/rettssaker-i-2022/)

behandlingen av høringssaken var Statsr den¹⁰² selv bekymret for muligheten for at domstolen skulle arbeide med «statsborgerpolitikk», men dette er noe UNE i teorien heller ikke skal bedrive. Disse punktene taler for mulig faglig tunnelsyn hos utlendingsmyndighetene. Videre er det viktig å understreke at det er et fåtall av sakene fra UNE som n r domstolen, noe som åpner for at det kan foreligge store mørketall og dermed usikkerhet angående om UNE foretar seg en korrekt anvendelse av behandlingen av barnets beste. Dette er noe som mulig kunne bli unngått dersom domstolen foretok seg denne behandlingen i førsteinstans.

I sitt høringssvar oppstiller UNICEF økt saksbehandlingstid som en aktuell problemstilling.¹⁰³ Sivilombudet har i saker på utlendingsretten uttalt at lange behandlingstider hos utlendingsmyndighetene er klare brudd på barnekonvensjonen og Grunnlovens bestemmelser om hensynet til barnets beste.¹⁰⁴ Det understrekes av Sivilombudet at lang saksbehandlingstid vil være svært ugunstig for barn, da barn blant annet har en annen tidsoppfatning enn voksne, og at dette kan resultere i en «vedvarende usikkerhet» som kan gi store innvirkninger på barnets barndom og oppvekst¹⁰⁵. Det anslås at dersom domstolen behandlet disse sakene ville det tatt minst 6 mnd. fra personen varsles og frem til saken er tatt opp i tingretten, og dersom man medregner en eventuell ankesak, vil det ta opp til et og et halvt år før det foreligger en rettskraftig dom¹⁰⁶. Med forvaltningsbehandling viser informasjon om forventet

---

¹⁰² Det kongelige Kunnskapsdepartementet. (2018). Høringsnotat.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/196e459b11ea4e948797649b1c3b811f/horingsnotat-domstolsbehandling-av-saker-om-tilbakekall-av-statsborgerskap.pdf> Punkt 5.2. 3 avsnitt

¹⁰³ Høringssvar – forslag til endringer i statsborgerloven: Forslag til endringer i Statsborgerloven (UNICEF)

¹⁰⁴ «Sivilombudet. (2022). UDIs behandlingstider og prioritering av barn i familieinnvandringsaker. Hentet mars 2023 fra <https://www.sivilombudet.no/uttalelser/udis-behandlingstider-og-prioritering-av-barn-i-familieinnvandringsaker/>

¹⁰⁵ Ibid.: punkt 10.3. Sivilombudets merknader til prioritering av saker som gjelder barn

¹⁰⁶ Mari Brekke Holden, I. R. (2018).  konomiske og administrative konsekvenser av å flytte myndigheten til å tilbakekalle statsborgerskap fra forvaltningen over til domstolene. Vista Analyse for Justis-og beredskapsdepartementet. https://www.vista-analyse.no/site/assets/files/6549/va-rapport_2018-4_ekonomiske_og_administrative_konsekvenser_av_domstolsbehandling_av_tilbakekall.pdf, side 36

saksbehandlingstid at det gjennomsnittlig tar 12 måneder fra UDI sender ut forhåndsvarsel og til det er fattet vedtak i saken. Videre tar det ca. 3 måneder fra UDI mottar en klage på vedtak, til at de avgjør om det skal foretas en omgjørelse eller om saken skal sendes til UNE for et klagevedtak¹⁰⁷. Her ligger saksbehandlingstid til sammen på ca. 1 og ½ år. Her må det understrekes at UDI selv uttaler at det *kan* være noe kortere saksbehandlingstid¹⁰⁸. Rapporten gjort av Vista viser derimot at det verken vil bli noe lenger eller kortere saksbehandlingstid.

4.7 Oppsummering

Utgangspunktet for ervervelse av statsborgerskap er gjennom fødsel (eller adopsjon) av foreldre som allerede har ervervet norsk statsborgerskap. Annet ervervelsesgrunnlag vil blant annet være de tilfeller hvor barn erverver statsborgerskap på selvstendig grunnlag, eller som et ledd av foreldrenes søknad. Dette reguleres av stbl. § 17 jf. § 7.

UNE sin praksisbeskrivelse illustrerer at det som regel er «identitet»-kravet i stbl. §7 første ledd som leder til tilbakekall av statsborgerskap. I saker som angår barn som har ervervet statsborgerskap på uselvstendig grunnlag vil denne vurderingen bero på de opplysninger foreldrene har avgitt på vegne av barna. Utlendingsmyndighetene har i dag utbredte metoder for å fastlegge identitet, og det vil i nyere saker være mer utfordrende å oppgi falske opplysninger uten at det blir fanget opp tidlig i innvandringsprosessen. Det vil dermed som regel være litt eldre saker, hvor det naturligvis foreligger lenger botid, som blir fanger opp av tilbakekallsreglene.

Statsborgerloven §26 er på et vis delt i en generell i første og andre ledd og en spesiell del i tredje og fjerde ledd. Tredje og fjerde ledd gir en nærmere fremstilling av de regler som gjelder særlig for barn som bipersoner. Her kommer det til uttrykk at hovedregelen er at barns

---

¹⁰⁷ Ibid., side 36

¹⁰⁸ Ibid., side 36

statsborgerskap ikke skal bli tilbakekalt, samt at hensynet til barnets beste skal vektlegges i forholdsmessighetsvurderingen – både i indirekte og direkte.

5 Avslutning

I denne oppgaven har jeg sett på statsborgerskapsloven §26, med fokus på reglene rundt tilbakekall av barns statsborgerskap, i de saker hvor barn har ervervet statsborgerskapet på uselvstendig grunnlag etter §17 jf. §7.

Hensynet til barnets beste har fått legalitetsmessig fotfeste på dette rettsområdet gjennom Grunnloven §104 og statsborgerloven §26, som begge i ytterste grad er inspirert av BK art. 3 nr.1. Disse understreker at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn og utlendingsmyndighetene har i den forbindelse en forpliktelse til å vurdere hensynet til barnets beste i ethvert vedtak de foretar seg. Lovgivningen i seg selv gir ikke nærmere redegjørelse om hvordan vektleggingen skal gjøres, annet at det skal være «forholdsmessig» og at barnets tilknytning til Norge vurderes. Forarbeidene bidrar videre til en viss grad med momenter som skal bidra til avklaring av hvordan utlendingsmyndighetene skal foreta seg interesseavveiningen av barnets beste opp mot innvandringsregulerende hensyn. Her kommer det blant annet til uttrykk at reglene om tilbakekall av statsborgerskap hos barn skal sees i lys av utlendingsforskriften § 8-5 jf. utlendingsloven § 38 fjerde ledd. Her opplistes det en rekke innvandringsregulerende hensyn, herunder likebehandlingsprinsippet, samfunnsmessige konsekvenser, behov for kontroll og hensyn til respekt for lovens øvrige regler, som skal veies opp mot barnets tilknytning til Norge.

Denne tilknytningsvurderingen kan etter mitt syn være problematisk. Barnets tilknytning til Norge vurderes som regel ut ifra objektive vurderingsgrunnlag som for eksempel barnets tilknytning til nærmiljøet vs. foreldrene sitt hjemland, samt barnets språkevner. Disse er momenter som er svært avhengig av hvilken grad foreldrene har ønsket å bidra til barnas integrering. Videre er det slikt at selv om barnet ikke deltar på fritidsaktiviteter for ulike

grunner, så kan den ha en subjektiv tilknytning til nærmiljøet som ikke kan måles ut ifra de «vanlige» momentene. Dette viser til et sterkt behov for at også barnets subjektive tilknytning blir vektlagt, og at dette er noe som også bør komme frem av loven og dens forarbeider.

Det er klare eksempler på at Norge har sett bort ifra barns sterke objektive tilknytning, og latt det vike for innvandringsregulerende hensyn. Dette er til tross for at barna har hatt mangeårig botid i Norge, samt er født her. Utlendingsmyndighetene har altså da sett bort ifra egen praksis hvor langtstående barn skal få særlig beskyttelse, da det anses at botid på 4 ½ år, samt ett års skolegang, tilsier særlig tilknytning. Lovgiver ønsket ikke å lovfeste dette, til tross for at det er en mangeårig praksis. Etter min mening kan det tydes at lovgiver har unngått en slik presisering av botidskrav da det i praksis kan fungere som en form for foreldelsesfrist. En slik frist har lovgiver ikke ønsket å innføre med lov, og har hatt et mål om at de øvrige vektleggingsmomentene, herunder tilknytningsvurdering og forholdsmessighetsvurdering, skal gi den rettsikkerheten en slik frist kunne gitt. Det har altså vært et ønske om en svært snever tilbakekallsregel i saker som omfatter barn, noe som tyder på at det er få tilfeller hvor det vil være til barnets beste å få sitt statsborgerskap tilbakekalt. Hvilke momenter som er relevante vil naturligvis variere fra barn til barn, men for et helhetlig resultat vil det i denne sammenhengen også være nødvendig å plukke opp de elementene rundt barnets privatliv, som kan peke på barnets subjektive og nærmest private tilknytning til nærmiljøet og Norge.

Regjeringen har instruksmyndighet, og har i den sammenhengen uttalt seg om hva som bør ilegges vekt i avveiningen mellom barnets beste og de innvandringsregulerende hensynene. Etter mitt syn kan mangelen på klare retningslinjer i vektleggingen her bli problematisk ettersom at det kan resultere i at tilbakekallsvurderingen blir et politisk spørsmål og at resultatet vil variere etter hvem som sitter i regjering og eventuelt hva deres syn på innvandringspolitikk er. En konsekvens er da at de politiske motivene kan ha en uheldig innvirkning på vurderingen av barnets beste.

Når barn blir født i Norge av foreldre uten norsk statsborgerskap erverver de ikke automatisk norsk statsborgerskap. Det kan ta noen år før barna og foreldrene har ervervet dette, noe som medfører at det kan oppstå saker hvor norskfødte barn mister statsborgerskapet sitt. Barn har i tillegg et annet tidsperspektiv enn voksne, og deres subjektive tilknytning til Norge kan dannes mye raskere enn voksne. Vinduet for tilbakekall av barns statsborgerskap skal slik

loven er utformet være svært snevert, noe som ligger i at det er svært inngripende tiltak. Vedtaket vil også betraktes som enda mer inngripende ovenfor barna når det oppleves som at man ansvarliggjøres for noen andres handlinger, samt at momenter som klart trekker i retningen av at det er imot deres beste blir vurdert bort for å ivareta innvandringsregulerende hensyn.

Dette gjelder spesielt siden barn er en sårbar gruppe mennesker, som har ekstra beskyttelsesbehov, noe som kommer til uttrykk av Barnekonvensjonen. Det er vanskelig å konstatere situasjoner hvor innvandringsregulerende hensyn som grunner i foreldrenes vedtak bør trumfe barnets beste, og medføre at de får sitt statsborgerskap tilbakekalt på et slikt grunnlag. Det bør under enhver omstendighet anses slikt at barnets beste skal veie tyngst når det gjelder saker av en slik alvorlig karakter.

Gjennomgangen av oppgaven viser at hensynet til barnets beste ivaretas til en viss grad. Først og fremst har hensynet fått en viktig og nødvendig forankring gjennom særnorsk lovgivning. Derimot tydes det at loven og dens forarbeider ikke er klar nok på hvilken vekt dette hensynet skal ha i interesseavveiningen opp mot innvandringsregulerende hensyn. Barns rettslige stilling er altså nokså uklart på dette rettsområdet til tross for at de som hovedregel ikke skal miste sitt statsborgerskap på grunnlag av foreldrenes opplysninger, og de sitter igjen som uselvstendige rettssubjekt med et nokså uklar rettslig stilling.

6 Kildeliste

6.1 Norske lover og forskrifter

(sitert fra lovdata.no)

1841	Lov av 17. mai 1814 Kongeriket Norges Grunnlov (grl.)
1967	Lov 10. Februar 1967 om behandlingsmåten forvaltningssaker (fvl.)
1999	Lov 21. Mai 1999 nr. 30 om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (mrl.)
2002	Lov 28. juni 2002 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven, valgl.)
2008	Lov 15. Mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendl.)
2005	Lov 10. juni 2005 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven)
2020	Lov 06. november 2020 om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven)
2006	Forskrift 30. juni 2006 om erverv og tap av norsk statsborgerskap (statsborgerforskriften)

2009 Forskrift 15. oktober 2009 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften)

6.2 Internasjonale rettskilder

- 1969 Vienna Convention on the Law of Treaties. (Wien-konvensjonen)
(Hentet fra https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/1_1_1969.pdf)
- 1989 De forente nasjoners internasjonale konvensjon 20. november 1989 om barnets rettigheter (barnekonvensjonen eller BK.)
- 2009 Barnekomiteen. Generell kommentar nr. 12: barns rett til å bli hørt.
Hentet februar 2023 fra <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/barnets-rettigheter/generell-kommentar-12.pdf>
- 2012 UNHCR. GUIDELINES ON STATELESSNESS NO. 4: Ensuring Every Child's Right to Acquire a Nationality through Articles 1-4 of the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness Hentet Februar 2013 fra <https://www.unhcr.org/media/32521>
- 2012 Barnekomiteen. (2013). Generell kommentar nr. 14 (2013) om barnets rett til at hans eller hennes beste skal være et grunnleggende hensyn (art. 3, para. 1)*. FN. Hentet februar 2023 fra https://www.regjeringen.no/contentassets/1376fac2fe2a427389f9f94b52acdefc/crc_c_gc_14_eng_nor.pdf
- 2018 Barnekomiteen. Concluding observations on the combined fifth and sixth periodic reports of Norway.

6.3 Norske rettsavgjørelser

(sitert fra Lovdata.no)

RT-2009-1261

RT-2012-1985

RT-2015-1388-P

HR-2019-2301-A

HR-2020-661-S

6.4 Norske lovforarbeider og stortingsmeldinger

(sitert fra lovdata.no)

Ot.prp.nr.41 (2004–2005)	Om lov om norsk statsborgerskap (statsborgerloven)
Ot.prp.nr.75 (2006–2007)	Om lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven)
Prop.141 L (2018–2019)	Endringer i statsborgerloven mv. (tilbakekall av statsborgerskap på grunn av uriktige opplysninger mv.)
Innst.186 S (2013–2014)	Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om grunnlovsforslag fra Per-Kristian Foss, Martin Kolberg, Marit Nybakk, Jette F. Christensen, Anders Anundsen, Hallgeir H Langeland, Per Olaf Lundteigen, Geir Jørgen Bekkevold og Trine Skei Grande om grunnlovfesting av

sivile og politiske menneskerettigheter, med unntak av romertall X og romertall XXIV

Innst.62 L (2019–2020)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsborgerloven mv. (tilbakekall av statsborgerskap på grunn av uriktige opplysninger mv.)

Innst.O.nr.86 (2004–2005)

Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om norsk statsborgerskap (statsborgerloven)

Dok.nr.16 (2011–2012)

Rapport fra Menneskerettighetsutvalget om menneskerettigheter i Grunnloven

Nr. F-07-20

Det kongelige Kunnskapsdepartementet. (2020). *Instruks om tolkning av statsborgerloven § 26 – tilbakekall av statsborgerskap på grunn av uriktige opplysninger*. Regjeringen. Hentet januar 2023 fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/2ebfb400e6ed4ac8a7760b87b515a007/rundskriv-f-07-20.pdf>

6.5 Juridisk litteratur

Jan Fridthjof Bernt, Ørnulf Rasmussen (2009). *Frihagens Forvaltningsrett* (1. utgave). Universitetsforlaget

Müller, Amrei (2017). En kort innføring i folkerettslig traktatolking. *Jussens Venner*, 52(4), 222-259. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-3126-2017-04-02>

Harbo, Tor-Inge. (2015). *Forholdsmessighet i kontekst – Forholdsmessighetsvurderinger i norsk forvaltnings- og forfatningsrett* <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN1504-3061-2015-09-02>

Morten Ruud, Geir Ulfstein. (2018). *Innføring i folkerett* (5. utgave). Universitetsforlaget

Øyen, Øyvind Dybvik (2022). *Lærebok i utlendingsrett* (3. utgave). Universitetsforlaget.

6.6 Rapporter

- dr. juris Arnfinn Bårdsen. (2016). *Barnekonvensjonen i Høyesteretts praksis*.
<https://www.domstol.no/globalassets/upload/hret/artikler-og-foredrag/barnerettsdagen-2016.pdf>
- dr. juris Jens Edvin A. Skoghøy. (2016). *Hvilken betydning har uttalelser av FNs menneskerettskomité og FNs barnekomité som rettskilder?* Hentet februar fra
<https://www.domstol.no/globalassets/upload/hret/artikler-og-foredrag/betydningen-av-uttalelser-av-menneskeretts--og-barnekomiteen---foredrag.pdf>
- Barnekomiteen. (2018). *Concluding observations on the combined fifth and sixth periodic reports of Norway*. De Forente Nasjoner (FN).
https://www.regjeringen.no/contentassets/87e11af6044b4c45923d2830d2d6b144/concluding-observations-crc_c_nor_co_5-6_31367_e.pdf
- Mari Brekke Holden, Ingeborg Rasmussen, (2018). *Økonomiske og administrative konsekvenser av å flytte myndigheten til å tilbakekalle statsborgerskap fra forvaltningen over til domstolene*. Vista Analyse for Justis-og beredskapsdepartementet. https://www.vista-analyse.no/site/assets/files/6549/va-rapport_2018-4_ekonomiske_og_administrative_konsekvenser_av_domstolsbehandling_av_tilbakekall.pdf
- Stortinget ved stortingspresident Tone Wilhelmsen Trøen. (2019). *Stortinget - Møtereferat fra tirsdag den 12. februar 2019 (behandling av lovendring rundt tilbakekall av statsborgerskap)*. Stortinget. Hentet februar 2023 fra <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Referater/Stortinget/2018-2019/refs-201819-02-12?m=6#143247-1-10>
- Utlendingsnemnda. (2021). *Identitet handler om mer enn dokumenter*. Hentet februar 2023 fra <https://www.une.no/aktuelt/arkiv/2021/identitet-handler-om-mer-enn-dokumenter/>
- Larsen, Ketil (2022). *Barnets beste veier ikke alltid tyngst*. Hentet januar fra <https://www.une.no/aktuelt/arkiv/2022/barnets-beste-veier-ikke-alltid-tyngst/>
- Molstad, Christian Sørlien. (2022). *Rekordmange fikk norsk statsborgerskap i 2021 i kjølvannet av ny lov*. Statistisk Sentralbyrå (SSB). Hentet 20. januar fra <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/overgang-til-norsk-statsborgerskap/artikler/rekordmange-fikk-norsk-statsborgerskap-i-2021-i-kjolvannet-av-ny-lov>
- Sivilombudet. (2022). *UDIs behandlingstider og prioritering av barn i familieinnvandringsaker*. Hentet mars 2023 fra <https://www.sivilombudet.no/uttalelser/udis-behandlingstider-og-prioritering-av-barn-i-familieinnvandringsaker/>
- Statistisk Sentralbyrå. (2022, 03.05.2022). *04767: Utenlandske statsborgere som har fått norsk statsborgerskap, etter kjønn, alder og tidligere statsborgerskap 1977 - 2021*. Hentet 20 januar fra <https://www.ssb.no/statbank/table/04767/tableViewLayout1/>

Utlendingsnemnda. (2022). *Tilbakekall av statsborgerskap: praksisbeskrivelse av 16. september 2022*. Utlendingsnemnda. Hentet februar fra <https://www.une.no/kildesamling/andre-praksisbeskrivelser/tilbakekall-av-statsborgerskap/>

Larsen, K. B. (u.d.). *Praktisk bruk av barnekonvensjonen*. Statsforvalteren. <https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-agder/dokument-agder/barnehage-og-opplaring/2019/fm-agder---praktisk-bruk-av-bk---feb.-19.pdf>

Utlendingsnemnda. (2023). Rettssaker i 2022. <https://www.une.no/aktuelt/arkiv/2023/rettssaker-i-2022/https://www.une.no/aktuelt/arkiv/2023/rettssaker-i-2022/>

Det kongelige Kunnskapsdepartementet. (2018). Høringsnotat: Forslag til endringer i statsborgerloven (domstolsbehandling av saker om tilbakekall av statsborgerskap). Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/contentassets/196e459b11ea4e948797649b1c3b811f/horingsnotat-domstolsbehandling-av-saker-om-tilbakekall-av-statsborgerskap.pdf>

Akre, Peter. E-post korrespondanse 13.03.2023 (vedlegg)

6.7 Nyhetssaker

Helge Carlsen, Camilla Wernersen. (2017). *Mahamud tapte statsborgerskapssaken* (NRK) Hentet 4. februar fra <https://www.nrk.no/norge/mahamud-tapte-statsborgerskapssaken-1.13422564>

Olsen, Thomas. (2017). *Familie på 12 mister statsborgerskapet etter 27 år i Norge*. Hentet 2023 fra <https://www.aftenposten.no/norge/i/zo7Qw/familie-paa-12-mister-statsborgerskapet-etter-27-aar-i-norge>

Jensen, Ingvild (2022, 16.febr 2022). *Tajik krever svar etter at UDI har fratatt 44 barn deres norske pass*. TV2. Hentet 20 februar fra <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/tajik-krever-svar-etter-at-udi-har-fratatt-44-barn-deres-norske-pass/14576479/>

Jensen, Ingvild. (2022). *UDI fratok søsken statsborgerskap etter at foreldre sendte dem på språkreise*. TV2. Hentet januar fra <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/udi-fratok-sosken-statsborgerskap-etter-at-foreldre-sendte-dem-pa-sprakreise/14526316/>

Bahus, Vegard Bø: statsborgerskap i Store norske leksikon på [snl.no](https://snl.no/statsborgerskap). Hentet 1. mars 2023 fra <https://snl.no/statsborgerskap>

Blaker Strand, Vibeke: Barnekonvensjonen i Store norske leksikon på snl.no. Hentet mars 2023 fra <https://snl.no/Barnekonvensjonen>

7 Vedlegg

E-post korrespondanse med en seniorrådgiver hos UDI angående statistikk på vedtak gjort etter statsborgerloven § 26 tredje ledd.

